

Hiu kísérlet

Csak fölösleges izgalmakat és aggodalmakat keltenek az olyan fajtájú és fogalmazásu kormányrendeletek, mint amilyen a mai napon érkezett az aradi hatóságokhoz. Amint ismét olvasói többféle megvilágításból belső hasábjainkon értesülhetnek a rendelet tartalmáról, arról van szó, hogy a közoktatásügyi minisztérium Bucurestiben, a saját hatáskörétől kívánja függővé tenni, minden egyes esetben az aradi műsoros előadások engedélyezését, vagy megtiltását. Teszi pedig ezt ugyanabban a pillanatban, amidőn már a parlament országos nyivánossága előtt támadják a kormányt azért, mert túlságosan is kedveli a cenzurát.

Ha komolyan a mélyére próbálunk nézni ennek a meglepetést és visszatetszést keltő rendelkezésnek, meg kell már az első szempillantásra is állapítanunk, hogy a kultuszminisztériumnak nem válik büszkeségére a rendelet megfogalmazása. Soha pongyolábban összedobott kifejezéseket nem olvashattunk egy kormányrendeletben, amely egyetlen egy kifejezés, a „spectacol” tág gyűjtőfogalmába sűrít generális érvényű vétőt, illetve szigorításokat. Elgondolni is kétségszerű, hogy a közoktatásügyi minisztérium teszi ezt, amelynek nagyrahitott célja elsősorban is a kultúra, a műveltség terjesztése lenne. Ehelyett akadályokat gördít az ilyen célú nyilvános előadások megtartása elé.

Igyekezünk erőszakkal megőrizni objektivitásunkat, amikor feltételezzük, hogy valamilyen egészen kis félreértés idézte elő az ominózus kormányrendeletet. El akarjuk hességetni magunktól a feltámadó gondolatot, hogy ezt a rendeletet is ugyanaz a gyanakvó mentalitás szülte volna, amely az Anghelcsucile „kulturzónák” temetői sívárságával tette tönkre a Székelyföld kisebbség lakta területeit. Nem akarunk hitelt adni annak az elképzelésnek, amely lehetségesnek tartja, hogy ezt a rendeletet politikai tendenciák hívták volna életre. Mert képtelenség, hogy ugyanakkor, amidőn Erdély és a Bánát kisebbség lakta területein, a hivatali rendszabályok labirintusába hajszolják a legbecsületesebb kultúrtörökéseket, ugyanerre a romlásra kárhóztatnak Moldova, vagy Munténia kultúregyesületeinek, irodalmi társaságainak működését. Ez egy olyan államférfiúi baklövés volna a centralizáló, mindent megbénító erőszakosság, amelyet nem bírhat ellensúlyozni semmilyen tudományos érdem, vagy világhír.

Az erdélyi és bánati kisebbségi kultúregyesületek munkája megérdemli a hivatalos kormányhatalom legteljesebb támogatását. Az erdélyi magyar irodalmi, zene, társadalmi és jótékony célú egyesületek tevékenységének eredményei előtt, a legelőgultabb politikusként is tisztelettel kell leemelnie kalapját, ha lobog még benne egy szikrája a humanitásnak, a kultúra igaz szeretetének és megbecsülésének. A tudós előtt egy pillanatig sem lehet kétség, hogy a kultúra tüze olyan, mint az Irásban szereplő mécses lángja: nem lehet még erőszakkal sem véka alá rejteni. Hiu kísérlet maradhat mindörökké száraz rendeletekkel másítani meg olyan törvényeket, amelyeknek rendelkezéseit nemcsak az ország alkotmánya, hanem a nemzetközi szerződések is meg erősítik. Hiu kísérlet, amely csupán ideig-óráig tarthatja magát.

IORGA megvédte az erdélyi Katholikus Státust

Ellenséges a hangulat a konverziós javaslattal szemben — Az osztály-sorsjáték kulisszatitkai — Iorga titokzatos nyilatkozata — Megszavazták a cukor olcsóbbításáról szóló javaslat sürgősségét

„Az idő nem alkalmas arra, hogy vallási viharokat idézzünk fel egymás között”

Bucurestből jelentik: A Kamara mai ülésén Raducanu kétségbe vonta interpellációja során, hogy a kormány helyes értelemben referált volna a csehszlovák kereskedelmi korlátozó intézkedésekkel kapcsolatban tett interpellációra. Argetoiaru kijelentette, hogy Csehszlovákia egyáltalán semmilyen sem korlátozta a román kukorica kivitelét.

Isac a konverziós javaslatot tette bírálat tárgyává és megjegyezte, hogy az ország mezőgazdasági köreiben mélyes aggodalommal tekintenek a javaslat megszavazása elé. Az ellenséges hangulat oly nagy, hogy félt. miszerint a javaslat végrehajtása során majd komoly zavarokra kerül sor.

Beszéde további során Isac kijelentette, hogy a liberális-párt nem képviseli az ország népeinek érdekeit, csupán a bankokét. Ezt az állítását Tatarescu energikusan utasítja vissza: — Ellenkezőleg, — mondotta — a liberális-párt inkább képviselője az agrár-osztályoknak, mint a pénzintézeteknek.

Soimi az Univer sulra panaszkodik, amelyik leközölte a mezőgazdasági adósságokkal terhelt képviselők névsorát. Az Univer sul — mondotta a képviselő — a listából azonban gondosan kihagyta a liberális-párti képviselőket. Felveti a kérdést: miféle titkos összefüggései vannak az Univer sulnak a liberális-párttal...?

A miniszterelnök bíróság elé akarta vinni egy templom ügyét

Ezután Manu lelkész, nemzeti-parasztpárti beszélt. Tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy szerinte a szakértők kormánya a parlament életbe is be akarja vezetni a cenzurát.

Iorga: Ne igyekezzék a kormányt nevetségessé tenni! Különb is nem érti: pénteken nyilatkozatokat lő ki ellene a lelkész ur, szombaton pedig csendőröket kér a saját templomának védelmére tőle.

Többen: Mi az? Halljuk! Halljuk!

Manu lelkész megmagyarazza Iorga titokzatos szavait. Előadja, hogy a kolozsmegyei görög katolikus egyházkerület arra kérte fel őt, hogy interveniáljon a kultuszminiszternél egy kolozsmegyei görög katolikus templom érdekében, amelyet a görög keleti felekezetiek ki akarnak sajátítani maguknak. Iorga, ki egyben a kulosztárca vezetője is, megígérte intézkedését, hogy a templom továbbra is azé a felekezeté maradjon, amelyké eddig is volt.

Iorga: Nem egészen így történt. Azt mondtam, hogy a bíróságnak kell tisztáznia az illető templom sorsát.

Olcsóbb lesz a cukor

Manu lelkész: Bizonyosra veszem, hogy ha a miniszterelnök ur könyvtáráról, vagy saját gyerekeiről volna szó, nem hagyná az ügyet a bíróság elé jutni. Vajon ezeknél nem drágább az egyház temploma...?

Ezután Scularu a cukorárak olcsóbbításának javaslatával kapcsolatban nyújtott be sürgősségi indítványt. Az iparügyi miniszter hang-

Tatarescu: Az Univer sul egy független napilap. Semmi összefüggése sincs a liberális-párttal!

Az incidens után Soimi több kellemetlen kérdést intéz a kormány képviselőihez. Felveti, hogy vajon az állami osztálysorsjátéknak milyen összeköttetései vannak a „Calculator” nevű magán kereskedelmi társasággal? És ezzel kapcsolatosan nem gondolják a képviselők, hogy az állami osztálysorsjáték vezérigazgatói állása kissé összetérhetetlen az egyik miniszterium secretar generali pozíciójával?

Trancu-lasi parazitának nevezte képviselőtársát

Radovici kormánypárti, hódoló szavakkal emlékezett meg azután az uralkodó tegnapi beszédéről, amely a rádió megnyitójában alkalmából hangzott el. Javasolja, hogy a Kamara feliratilag válaszoljon az elhangzott beszédre.

Trancu-lasi: A király beszéde szép volt, de nem az Öné...!

Radovici: Ön olyasvalakit utánoz, akinek az uralkodó iránti magatartása közismert! (Itt Averescu generálisra célzott a kormányképviselő.)

Trancu-lasi (undorral): Parazita! Elnök javasolja, hogy Trancu-lasi szavait, minőségük miatt a Kamara ne vétesse jegyzőkönyvébe. A Kamara az indítványt megszavazta.

súlyozta, hogy nincs semmi szükség a sürgősségre. Erre Lupu dr. ugyancsak csatlakozik Scularu indítványához. A megejtett szavazás során általános meglepetésre a Kamara megszavazta a cukorárak olcsóbbításáról benyújtott javaslat sürgősségét.

Ezután a Kamara folytatta az uttörvény vitáit.

A szenátus mai ülése is ugyancsak mozgalmass volt. Oana az erdélyi katolikus Státus ellen folytatta kampányát a szenátus előtt. Interpellációjában kijelentette, hogy az erdélyi katolikus Státus vezetői mindent elkövettek, hogy az országot kompromittálják a római Szentszék előtt. Nem az ország érdekeit képviselik, hanem a magyar irredenta érdekeket. Magának az egyháznak kötelessége tiltakozni az egyházi célokkal össze nem függő aknamunka ellen — fejezte be feltűnést keltő interpellációját.

Az elhangzott újabb támadásra Gyárfás Elemér dr. magyarpárti katolikus szenátor válaszolt. Beszédében hangsúlyozta, hogy az erdélyi katolikus Státus 1921-ben hűségesküt tett és az egyház jelenlegi működése is olyan természetű, amelyet nem támadni, hanem támogatni kellene. A hosszadalmas vitát Iorga miniszterelnök fejezte be, kifejtve, hogy a román állam nem támadja meg az egyházakat, bármilyen felekezeti is legyenek azok. Igazán nincs itt az ideje annak — mondotta a miniszterelnök — hogy vallási viharokat idézzünk fel egymás között.

Nincs akadálya az aradi sorsjáték megvalósításának

Városi sorsjáték a munkanélküliek javára — Dr. Radu Cornel bucuresti-i utjának eredménye — A miniszter jóváhagyta a város költségvetését — Bizottság alakul a sorsjáték rendezésére

Tataru erdélyi miniszter ellátogat Aradra

Ma reggel váratlanul hazaérkezett Bucurestiből dr. Radu Cornel városi interimár-bizottsági elnök. Radu dr. a legnagyobb titokban érkezett meg hivatalába s maguk az egyes hivatalfőnökök is csupán dél felé fedezték fel jelenlétét hivatalszobájában. Az interimár-bizottság elnökének Harun al Rasidi megérkezésének praktikus célja az volt, hogy ne rohanják meg a távolléte alatt felgyüjtött ügyekkel az egyes hivatali reszort-vezetők. Így is azonban eléggé korán felfedezték a hivatalszoba csukott ajtó mögött.

Radu dr. a miniszteri fogadásról

Az Aradi Közlöny munkatársa megérkezése után felkereste hivatalában Aradváros vezetőjét, hogy bucuresti-i utjának legfrissebb eredményeiről kérjen felvilágosítást. Radu dr. elsősorban is mosolyogva jelentette ki, hogy az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítója precíz pontossággal és a legnagyobb részletességgel számolt be az aradi közigazgatási vezetők kihallgatásának lefolyásáról dr. Tataru Coriolan erdélyi miniszter fogadászobájában.

Tulajdonképpen nincs is más hozzáfűzni valóm — mondotta Radu Cornel dr. — az Önök tudósításához. Tataru miniszter ur rendszerezte ezeket a kihallgatásokat és azóta már Furlugeanu temesvári prefektust, Grosoreanu városi interimár-bizottsági elnököt, valamint Temes megye parlamenti képviselőit is fogadta. Tőlük is ugyanolyan kimerítő módon informálódott a megyebeli és városbéli politikai, közigazgatási, gazdasági és társadalmi helyzetéről, mint ahogyan azt velünk kapcsolatban tette. Máskülönből kijelentette előttünk az

erdélyi miniszter ur, — mondotta Aradváros vezetője — hogy a parlamenti ülészek végeztével feltétlenül Aradra is ellátogat, hogy itt több napot töltve, alaposan és közvetlen módon ismerje meg a megye és Aradváros közéletét.

Ezután Aradváros adminisztrációs folyóúgyeire tereltük a szót, milyen konkrét eredménnyel járt utja az egyes reszort-miniszteriumokban? Radu dr. kérdéseinkkel kapcsolatosan a következőket jelentette ki:

— Elsősorban is a belügyminiszteriumban jóváhagyták a város 1930. és 1931. évi költségvetéseinek rendes és rendkívüli hiteleit, amelyekről szó volt elutazásom előtt. Amint már tudják, a központi revíziós-bizottság elutasította a városi tisztviselők lakbérpótlékának összege ügyében beadott keresetét. Ez a határozat egymilliónégyszázezer lejt törölt ki

a város költségvetésének kiadási tételei közül. Ettől függetlenül a miniszterium törölte a város 1932. évi költségvetéséből a városi tisztviselők gratifikációja címén felvett félmilliósi fizetési pótlék összegét is. A belügyminiszterium utasításának természetesen minden további kommentár nélkül, érvényt kell szerezniünk. Máskülönből erről a szombat délelőtti interimár-bizottsági ülésen is jelentést kívánok tenni.

Megcsinálják

az aradi városi sorsjátékot

— Ugyancsak az interimár-bizottság előtt kívánok referálni — folytatta nyilatkozatát Radu Cornel dr. — a munkanélküliek anyagi segélyalapjának gyarapítási célját szolgáló sorsjáték-tervezetünk ügyéről is. A tervezetet, amint tudják, magammal vittem Bucurestibe, ahol természetesen elsősorban is a belügyminiszteriumot kerestem fel véle, hogy a szükséges lépésekről már eleve informáltassam magamat. A belügyminiszteriumban értesültem róla, hogy semmiféle akadálya nem lehet a sorsjáték-tervezet megvalósításának. Ugyancsak Bucurestiben nyugtattak meg illetékes helyen afelel is, hogy az állami osztályosorsjáték részéről sem érheti semmiféle váratlan meglepetés az aradvárosi osztályosorsjátékot, ha sikerül az előnyösnek ígérkező tervet megvalósítanunk.

Kétmilliósi iskolaépület a Mossóczy-telepen

— Mi lesz tehát a sorsjáték ügyében a legközelebbi esemény?

— Meg fogjuk alakítani Aradon azt a bizottságot, amely hivatalosan és a fennálló törvények rendelkezéseinek megfelelő módon teszi meg javaslatait a munkaügyi, illetve népjóléti miniszteriumnak a koncesszió elnyerésére. Ebben a bizottságban a város közigazgatási vezetője, a városi főügyész, valamint a megyei prefektus fog résztvenni. A munkaügyi miniszterium döntése után, még helyesebben pedig a miniszterium engedélyének kézhez vétele után haladéktalanul hozzá fogunk a

sorsjáték-tervezet megvalósításához.

Radu Cornel dr. a mai nap folyamán értesítette különben a város kulturügyosztályának vezetését arról, hogy a város költségvetésébe a Mossóczy-telepen építendő városi elemi iskola céljaira felvett kétmillió lejes tételt jóváhagyta a belügyminiszterium, tehát nincs semmi törvényes akadálya annak, hogy a város vezetősége kiírja az építkezési munkálatokra a szokásos nyilvános pályázatot. Erre vonatkozólag minden valószínűség szerint ugyancsak a szombat délelőtti ülésen tér vissza a város interimár-bizottsága.

Először életemben

Irta: BENEDEK MARCELL.

Meghaltam. Özvegyem könnyezve borított tetememre szemfódelet és amennyire a temetés lázas előkészületei közt megtudtam figyelni, egyetlen ifju szerelme sem bírhatta rá, hogy elhagyja érte az én nevemet. Árvám tőlük telhetően vigyáztak, hogy be ne piszkítsák fekete ruhájukat és csöndesen viselkedjenek. Barátaim azzal vigasztalódtak, hogy végre megpihenhetek rengeteg munka után és különben is, ki tudja, nem végezhettem volna-e sokkal rosszabbul. Ellenségeim vigasztalhatatlanok voltak.

Szóval, rendben volt minden, de közvetlenül a temetés előtt észrevettem, hogy egészen borostás az arcom, elfelejtettem megborotváltatkozni. Bosszantott a dolog és egy örületlen pillanatban lemásztam a ravatalról, kisuporttam a fürdőszobába, előszedtem borotválkozó készletemet (még senki sem nyúlt hozzá) és elkezdtem habot keverni.

Éreztem, hogy sietnem kellene, mert mindjárt leszögezik a koporsót, de ha az életemről volna szó, akkor sem tudnám gyorsabban végezni ezeket a mozdulatokat. És megtörtént, amit előre láthattam volna. Kopácsolást hallottam, aztán csoszogó, nehéz lépteket, aztán ama bizonyos jól ismert hangos felsírást, amikor a koporsót kiviszik a házból. No szépen vagyunk. Én meg itt állok a fürdőszobában, félig megborotválva, szappanos képpel.

Elcsöndesül minden. A lakást bezárták. Egy lélek sem maradt itthon. Gépiesen, a szokott lassúsággal befejezem a borotválkozást, gondosan megtisztogatom a Gillettet és csak most kezdek gondolkodni, mitévő legyek, ha az üres koporsót temetik el helyettem?

Itthon nem maradhatok, az bizonyos. Az ember nem győtheti hátramaradottait, mint hazajáró lélek. Elmenjek valamelyik barátomhoz éjjeli szállást kérni tőle, mikor éppen a te-

metésemről jön haza? Zsenáns dolog. Nem... ahogy gondolatban sorra veszem őket, egyiket sem tenném szívesen próbára ezzel a kéréssel. Testvérek, rokonok... nem, nem. Még ha szüleim nem laktának olyan messze, messze vidéken... hozzájuk be mernék kopogtatni. Nincs más hátra: török, szakad, utol kell érni a menetet és valahogy visszalopni a testemet a koporsóba. Kimászom a konyhaablakon — a folyosón szerencsére nem látott meg senki — és lerohanok az uccára. Kocsit, autót! Oh, jaj, a mai halottaknak nem szoktak obulust tenni a szájába. Egy fillér sincs nálam, Gyalog kell utnak indulni. Folyvást eltévesztem az utat, mint ha idegen városban járnék. Eltorlaszolt uccába gabalyodom, vissza kell fordulnom. Szaladok, lihegek, csurog rólam a verejték. Most pusztá mezőn járok. Ahá, valahol a látóhatáron ott van már a temető. Csak idejében érném el!

Ott vagyok. Sűrű tömeg feketélik a sírkövek közt. Igazán szép, hogy ennyien eljöttek a temetésemre. Nem is látom, hol van a sírgödör, csak valami hangokat hallok a tömeg közepéből. Nagyszerű! Gyászbeszéd! Hiszen akkor még nem késtem el! Egy darabig gyönyörködöm is abban, hogy milyen szépen dicsérnek. Nem is tudtam, hogy ily kiváló férfiú vagyok. Egyik szónok a másik után, se vége, se hossza.

Most már csak a koporsóhoz kellene férközni. De emberek sűrűn állanak előttem és egy sem mozdulna az Istennek sem. Szokott félnék, szerény modoromban megszólalok:

— Kérem, uraim... Nekem sürgős dolgom van a sírnál... Bocsássanak meg... Legyenek szívesek előre engedni...

A fülké botját sem mozdítják. Azaz igen: egyik-másik hátranéz és olyan képet vicsořit rám, hogy inamba száll a bátorságom és más oldalról próbálok rést törni a tömegben. Egy-szerre, a volt direktorom hangját hallom:

— Szegény fíu, minden áldott nap lekésett az órájáról. Emlékeztek, memmit vicsořitottunk vele, hogy a tulajdon temetéséről is le fog késmi?

Szegyenkezve somfordálok tovább. Bosszantana, ha ez a fráter megtudná, hogy igazán volt. Más csoportnál kezdem újra a kísérletet.

— Kérem uraim... Nekem beszélni kell a sírnál — mondom ártatlan ravasszággal.

— Éppen elegen beszéltek már. — morog rám valaki — még meghülünk itt kalap nélkül, ebben a szeles időben.

— Kérem, uraim — mondom néhány léppel odább, — a családhoz tartozom...

— At akárki mondhatja, — felelik egyszerűen többen is.

— De uraim, engedjenek előre az Isten szerelméért, nálam nélkül ez a temetés nem történhetik meg!

— Csak a halott nélkül nem történhetik meg, — mondja vigyorogva egy ur, — itt más nem nélkülözhetetlen.

Mit csináljak, édes Istenem? Ha azt mondom, hogy én vagyok a halott, megfognak és az örültek házába zárnak. Az idő telik, sok beszéd már nem lehet hátra... Kétségbeesett elhatározás születik meg bennem.

Előre fogok tolakodni!

Neki feszitem a könyökömet két ur oldalának és már bent is vagyok a tömegben. Érdekes: ezen senki sem csodálkozik, senki sem ütődik meg. Még egy könyökfeszítés. Valaki felnyög: azt hiszem, betörtöm egy-két bordáját. Most már látom, hogy jobbról-balról tisztelettel néznek rám.

— Ez is beszélni fog — suttozta egy hang.

— A családhoz tartozik, — mondja halkán egy másik.

Már nem is volna szükség a könyökömre, de én lökdösök, taszigálok, taposok könyörtelesen. Megrészegit ez a könnyű siker. Hát így is lehet? És én most jöttem rá erre! Először életemben!

... Eljutottam a koporsóig. Egy szép hang szónok magára vonja az egész közönség figyelmét. A koporsóval nem törődik senki. Észrevétlenül belemászom. No, hála Istennek, csak hogy sikerült...

a
ve
ze
k
u
e
l
v

h
v
m

l
r
e
r
o
d
t
cá

ö-
(ta)
nen
tött
ra-
ter
än
nt
el.
os
r-
s
a
i-
a
s
a-
n-
a.

MINISZTERI ENGEDÉLY kell a műkedvelő-előadásokhoz

Meglepetést keltő rendelet érkezett az aradi rendőrségre

Írásbeli kérvényt kell küldeni Bucurestibe, különben nem tarthatók műkedvelő előadások — Személy szerint felelősek a hatóságok a rendelet betartásáért — Popa Constantin kultúrtafcos nyilatkozata — Tisztázni kell a zavaros rendelkezést

Aradváros kulturális ügyosztálya a miniszteriumhoz fordul újabb felvilágosításért

Az aradi rendőrségre a mai nap folyamán feltűnést keltő rendelet érkezett, amelyet a délutáni órákban továbbítottak Aradváros vezetőségéhez. A rendeletet a közoktatásügyi miniszterium 375—1932. szám alatt adta ki és figyelmezteti az illetékes hatóságokat és így elsősorban a rendőrségek erkölcsrendészeti osztályát, valamint a városi házi kultúrtafcásokat, hogy műsoros, illetve műkedvelői előadást ezentúl csak a közoktatásügyi miniszterium közvetlen engedélyével lehet tartani.

Az eljárási mód a következő: Azok, akik műsoros, vagy műkedvelői előadást akarnak rendezni, írásbeli kérvényt kell, hogy intézzenek a Bucurestiben, a közoktatásügyi miniszterium székében, Román Színházak és Operák Vezérigazgatóségéhez, amelynek jóváhagyása nélkül az előadást nem lehet megtartani. A kérvényhez természetesen mellékelni kell az előadások műsorát. A miniszterium a rendelet végrehajtásáért és betartásáért személy szerint teszi felelőssé a helyi hatóságokat.

A közoktatásügyi miniszterium rendelete közértelemmel a helyi kultúregyesületeket, valamint mindazokat a falusi műkedvelő gárdákat, amelyek hasonló műkedvelői előadásokat szoktak tartani. Az eddigi rendszer az volt, hogy az engedély megadása a kolozsvári színház felügyelőség hatáskörébe tartozott, amely rendkívül koncilians módon járt el és nem egyszer telefonon értesítette a helyi hatóságokat, hogy valamely műsoros előadás programját jóváhagyta. Most pedig ezután először írásbeli kérvényt kell intéznie a kultuszminiszteriumba. Aki a bürokrácia tekervényes útjait ismeri, nagyon jól tudja, hogy hetek is eltelhetnek addig, amíg Bucurestiből megérkezik a miniszterium válasza. Anélkül pedig a helyi hatóságok nem adhatják ki az előadás megtartásához szükséges engedélyt, annál is inkább, mivel a rendelet betartásáért az illetékes ügyosztályok vezetői személy szerint felelősek.

A törvénnyel ellentétben áll az új rendelet intézkedése

A rendőrprefektúra hivatalos átirata ma délután érkezett meg Aradváros vezetőségéhez. ahol Popa Constantin városi kultúrtafcos vette kézhez. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Popa városi kultúrtafcost, aki a rendelettel kapcsolatban a következőket mondotta:

— Amint látom, a rendelet a „spectacol” kifejezést használja azoknak a látványosságok előadásoknak a megjelölésére, amelyekre engedélyt Bucurestiből kell ezentúl kérni. Ez a kifejezés félre nem érthető módon jelzi, hogy csupán olyan előadásokról lehet szó, ahol színelőadást tartanak, akár hivatalos, akár pedig műkedvelő színészek. Semmi esetre sem vonatkozhatnak tehát másfajta előadásra a rendelet végrehajtása.

— A „Legea pentru reglementarea contro-

Március elsején kell bevonulni

az 1932-es korosztályuk — Az aradi hadkiegészítő közleménye

Az aradi hadkiegészítő parancsnokság a következő nagyfontosságú közleményt teszi közzé: A hadkiegészítő parancsnokság felhívja az 1932-es korosztályú ifjak figyelmét, tehát azokat, akik 1910-ben születtek s ez év február 15-re katonai behívót kaptak az aradi hadkiegészítő parancsnokságtól, hogy a behívó dátuma halasztást szenved és hogy ezeknek az ifjaknak csak 1932 március elsején kell bevonulásra jelentkezniük az aradi hadkiegészítő parancsnokságnál.

luri apelerilor la contributia benevole publicului” című törvény 3. artikulusa úgy intézkedik — fűzte hozzá Popa kultúrtafcos — hogy a bálak, előadások, felolvasások (representatie) és hasonló összejövetelek engedélyezését törvényhatósági városokban a város polgármestere, falvak részére pedig a megyei prefektus intézi. Ha színpadi előadásról, látványosságról van szó, akkor az eddigi gyakorlat szerint a kolozsvári inspektorátus. Isac Emil művészeti inspektor adta meg az engedélyt. Mivel a most érkezett rendelet éppen szűkszavuságánál fogva félreértésekre adhat alkalmat, én a magadéktalanul felíratot intézek a kultuszminisz-

Cotioiu Romulus dr.-t kérte fel képviselőjévé Szombaton délelőtt az aradi Husiparosok Szövetsége tárgyalja a város interimár-bizottsága a közismert aradi ügyvéd új megbízását az ármaximáló-bizottságban — Dr. Faur Demeter bizottsági tagot tegnap a város vezetőségének képviselőjében az adókvető-bizottságok tagjának delegálják

Aradváros interimár-bizottsága holnap, szombaton délelőtt tíz órakor tartja rendes heti ülését, amelynek tárgysorozatán több érdekes, mezőgazdasági vonatkozású ügy szerepel. Aradváros iparostársadalmát illető, komoly kérdések között szerepel dr. Cotioiu Romulus aradi ügyvéd új megbízásának tárgyalása is. Amint értesülünk ugyanis róla, dr. Cotioiu Romulus az aradi Husiparosok Szövetsége arra kérte fel, hogy a város ármaximáló bizottságának ülésén vegye át a mézárások szövetségének képviselőjét és mint az

teriumhoz, amelyben kérni fogom a rendelet intencióinak világos tisztázását s főleg kimondottan azt, hogy az új intézkedés milyen látványosságokra vonatkozik. Nem tartom valószínűnek, hogy az érvényben levő törvény rendelkezésével nem egyező rendelet útján kívánna megváltoztatni a városok és megyék hatáskörét a kultuszminiszterium.

Alapszabályaik védik az aradi kultúregyesületeket

A rendőrségre érkezett rendeletről egyébként alkalmunk volt beszélni az egyik aradi kultúregyesület vezetőjével, aki információnkra a következőket jelentette ki:

— A miniszterium rendelete a kultúregyesületekre nem vonatkozhatik, mivel ezeknek az egyesületeknek miniszterileg jóváhagyott alapszabályaik vannak és ezekben az alapszabályokban szerepel az is, hogy ezek az egyesületek kultúrelőadásokat tarthatnak. Az ilyen előadások tehát nem vonatkoztathatók az ugynevezett műsoros előadások sorába és így a miniszterium rendelete a kultúregyesületek előadásaira nem vonatkozhatik, annál is inkább, mivel ezeknek az egyesületeknek eddig sem kellett kérnük.

érdekszövetség teljhatalmu képviselője, igyekeznek az ipari szakma érdekeinek megfelelő módon állást foglalni a bizottság tárgyalásain.

Aradváros interimár-bizottsága szimpátiával fogadja az általánosan ismert aradi ügyvéd megbízását, amelyhez a maga részéről a szombati ülésen adja meg hozzájárulását. Ugyanezen az ülésen dr. Faur Demeter aradi ügyvédet, az interimár-bizottság tagját, a város vezetőségének képviselőjében, az adókvető-bizottságokba delegálják.

Az adókvetőbizottság megsértésével Amikor a bizottság vádoltak egy aradi asszonyt elnöke ideges — Az ügyészség letartóztatásba helyezte a sértetető „adóalanyt”, akit panaszra a sóhivatalhoz küldtek — Kihallgatják a bizottság tagjait is

Kinos incidens történt az elmúlt év folyamán az aradi pénzügyigazgatóságon működő egyik adókvető bizottság előtt. A bizottság elnöke, egy delegált törvényszéki bíró volt, míg a tagok Caba Gyula pénzügyigazgatóból és Zima Tiborból, mint az adózók érdekeinek képviselőjére delegált megbízottból állottak. A bizottság előtt megjelent özv. Dehelan Jánosné, aki a reá kivetett adóösszeg tudomásulvétele után, hevesen tiltakozott annak nagysága ellen.

A delegált törvényszéki bíró, kissé idegesebben szólt rá a siránkozó asszonyra: — Ha az adójával nincsen megelégedve, menjen panaszra a sóhivatalhoz!

Az elnök idegesen rendreutasító szavaira Dehelanné ugyancsak idegesen válaszolt, az adózó és az adókvető bizottság elnöke között vita keletkezett, amelynek során állítólag az asszony olyan választ adott, amelyet a bizottság elnöke sértőnek talált, nemcsak a maga személyére, hanem az egész adókvető bizottságra is. A vélt inzultus megtörténte után rendőrt hívatott és az asszonyt előállította az aradi ügyészségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték, hatósági közeg megsértése címén. Az asszony letartóztatása ellen felfo-modással élt és csak a vádtanács határozata alapján került szabadlábra.

Az adókvető bizottságban elnöklő törvényszéki bíró feljelentésére azonban megindult az eljárás özv. Dehelan Jánosné címen és ebben az ügyben az aradi törvényszék most tartotta meg a főtárgyalást. A tárgyaláson az asszony azzal védekezett, hogy a neki papu-

tált kifejezést nem használta és szándékában sem volt megsérteni a bizottságot, vagy annak elnökét. A tanuként megidézték Caba Gyula pénzügyigazgatót szintén kihallgatta ebben az ügyben a törvényszék, aki azonban olyan értelmű vallomást tett, hogy nem emlékszik pontosan arra, mintha az asszony valóban használta volna sértő kifejezéseket. A vád képviselője kérte a törvényszéket, hogy az ügyre vonatkozólag hallgassa ki Zima Tibort is, mint aki szintén jelen volt az esetnél. A törvényszék az előterjesztésnek helyt adott és újabb tárgyalási napot tűzött ki, amelyre megidézte az adókvető bizottság másik tagját, Zima Tibort is.

Az aradvárosi mozgószínházak műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: VARÁZSGEDÜ. A tegnap esti premieren szem nem maradt szárazon Szülők, gyermekek mélyen megrendülve a szíviacsaró jelenetekről, a szereplő művészek szívet-lelket megindító játékatól, őszinte elragadtatással nyilatkoztak erről a nagyhatású színjátékról. Magda Sonja, Hans Fehér, Jar. Kocián, a kiváló hegedűvirtuóz tudásuk, tehetségük javát nyújtják a filmben.

SELECT MOZGÓ: Premier. A MANDARIN LÁNYA A világhírhatalmas sajtóorganumai hetekkel ez előtt Aradra is elhozták a híret ennek a kivételes tárgyú filmnek, ezáltal tehát feleslegessé válik minden különösebb reklám, elegendő csupán annyit tudni, hogy Ana May Wong, Sessue Hayakawa és Warner Oland játszik a főszerepeket.

H I R E K

A román kormány memoranduma a Népszövetséghez

Mindent el kell követni a gazdasági közeledés érdekében.

Genf-ből jelentik: A Népszövetség titkársága közzétette a román kormánynak január 21-iki keltezéssel a Népszövetséghez intézett emlékiratát. Az emlékiratban a román kormány az európai államok gazdasági közeledésének problémájával foglalkozik és megállapítja, hogy az agrárállamok gabonaexportja nagyon megsínyli az egyes államok behozatali korlátozásait. Ennek ellenére a román kormány meg van arról győződve, hogy a gazdasági közeledés szükséges és hogy ennek érdekében mindent el kell követni. Arra való tekintettel, hogy az Európai Unió gyors megvalósítása egyelőre nehézségekbe ütközik, a román kormány helycsnek tartaná, ha teljesítenék az európai agrárállamok régi követelését, vagyis meghosszabbítanák az agrárállamok kereskedelmi szerződéseiben a preferenciális rendszert, mivel ez lenne a legjobb eszköz a cél, a gazdasági közeledés elérésére. Végül pedig a román kormány aggodalmát fejezi ki a nemzetközi ipari kartellek miatt.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Derültebb, még hideg idő, igen erős éjjeli lehüléssel. Vasárnapra a hideg némi csökkenése várható.

— **Argetoianu kétórás audienciája.** Bucarestből jelentik: Argetoianu ma kétórás kihallgatáson volt a királynál.

— **Hétfőn érkezik vissza dr. Serbanu prefektus.** Dr. Serbanu György megyei prefektus és dr. Radu Cornel, városi interimár-bizottsági elnök együtt utaztak Bucarestbe dr. Tataru Coriolan erdélyi miniszter meghívására. Ma reggel Radu dr. hirtelen hazaérkezett, amelynek nyomán az a hír terjedt el, hogy a megyei prefektus is visszajött. Értesülésünk szerint Serbanu dr. vasárnap estig Bucarestben marad, addig hivatalában dr. Lázár Ágoston megyei közigazgatási igazgató helyettesíti.

— **Folyó ügyeket intézett a minisztertanács.** Bucarestből jelentik: Ma este minisztertanács volt, amelyen a szenátusban tartózkodó Iorga miniszterelnök helyett a jelenlevő Argetoianu pénzügyminiszter elnökölt. A minisztertanácsról kommunikáltak ki a sajtónak, amelyben csupán arról van szó, hogy a minisztertanács folyó ügyeket intézett.

— **Apponyi és Tardieu találkozója Genfben.** Genf-ből jelentik: Gróf Apponyi Albert ma meg akarta látogatni Tardieut, azonban Tardieu megelőzte az ősz magyar politikust és maga kereste fel gróf Apponyit, akivel rendkívül szívélyes megbeszélést folytatott.

— **Mussolini villásreggelit adott a bolgár miniszterelnök tiszteletére.** Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök ma délelőtt a Castelli dei Cesari-ban villásreggelit adott Musanov bolgár miniszterelnök tiszteletére. A dezsónén résztvettek a kamara és a szenátus elnöke, az igazságügy-miniszter, a földművelésügyi miniszter, a pénzügyminiszter, Bulgária római követe és a külügyminisztérium magasrangú tisztviselői.

— **Leánygyermek született a norvég trónörökös párnak.** Oslóból jelentik: A norvég trónörökös felesége ma leánygyermeknek adott életet, úgy az anya, mint az újszülött egészségesek.

— **Próbamegegyezés Anglia és Franciaország között a jóvátételekre.** Londonból jelentik: Anglia és Franciaország között előzetes próbászere megállapodás jött létre a jumiusi jóvátételi konferencia tárgyköréről. Ezt a programot közölni fogják a többi államokkal és erre vonatkozólag már meg is indultak a tárgyalások az egyes államok Genfben időző delegátusai között.

— **A finn Nemzeti Bank kamattáblaszállítása.** Helsingskiből jelentik: A finn Nemzeti Bank a váltószámítolási kamattáblát február 13-iki hatállyal, egy százalékkal, vagyis 8 százalékról hét százalékra szállította le.

Argetoianu kérésére felfüggesztették a konverziós javaslat legtöbbet vitatott pontjának tárgyalását

A harmadik paragrafus intézkedik az adósságok redukálásáról — A Banca Nationala nem adott memorandumot a királynak a konverzió ügyében

Bucarestből jelentik: A Kamara törvényelőkészítő bizottságának tegnapi ülésén, Argetoianu meglepetéskeltő kijelentést tett. A bizottság a konverziós javaslatot tárgyalta és amikor a harmadik paragrafus felolvasásához érkeztek, Argetoianu annak a nézetének adott kifejezést, hogy a leghelyesebb lenne ennek a paragrafusnak a tárgyalását felfüggeszteni és a vitát annak kikerülésével folytatni. Tudvalevő, hogy a konverziós javaslat harmadik paragrafusa idézte elő eddig a legnagyobb viharokat, mivel ez intézkedik úgy, hogy a tíz hektárig terjedő birtokok adósságai a felére redukálандók.

A pénzügyminiszter bejelentése politikai

körökben nagy meglepetést keltett, mivel ebből arra következtetnek, hogy a kormány a javaslat leglényegesebb pontján újabb módosításokat akar eszközölni. Hír szerint a kormányt erre az elhatározására az készítette, hogy a Nemzeti Bank vezetősége memorandumban fejtette ki a kormány előtt, hogy a harmadik paragrafussal az ország hiteletét látja veszélyeztetve.

Helyes helyen különben érélyesen megcáfolják azt a hírt, hogy a Banca Nationala memorandumot nyújtott volna át Károly királynak, a konverziós törvényjavaslat elleni állásfoglalásáról.

Franciaország csak annak ad kölcsönt, aki hadianyagot is rendel

Kinos leleplezés a francia Kamarában — A kormány és a Creuzot-gyár viszonya — Japán is Franciaországtól rendelt fegyvert és municiót

A legjobb üzlet a háboru...

Párisból jelentik: A Kamarában ma elfogadták a nők választó-jogáról szóló törvényjavaslatot, amely a férfiakkal egyenlő jogokat biztosít a nők számára is. Faure szocialista képviselő igen nagy feltűnést keltő beszédet mondott arról, hogy a kezében lévő adatok szerint a francia kormány jelentős érdekeltségeket vállalt az európai hadipárnál. Különösen jelentős érdekeltségei vannak a kormánynak a Schneider—Creuzot gyárnál, amelyet olyan módon támogat a francia kormány, hogy csak abban az esetben honorálja a hozzá kölcsönért forduló államok kérését, ha ezek jelentős megrendeléseket eszközölnének a gyárnál. Példaképpen felemlíti Jugoszlávia, Románia és

Japán eseteit. A költségvetési miniszter azonnal bejelentette, hogy nem áll módjában válaszolni a képviselőnek, mire Faure okmányokkal igazolta, hogy a francia kormány, a Schneider—Creuzot gyár és a japán fegyverszállítások között kimutatható kapcsolatok állanak fenn. A szocialista képviselő, nagyhatású beszéde óriási feltűnést keltett.

A Kamara délutáni ülésén megszavazta az új választójogi törvényt. Ennek értelmében pótválasztásra csak akkor kerül a sor, ha a jelöltek egyike sem tudja megszerezni az összes szavazatok egynegyed részét. Az új törvény értelmében a képviselők száma 613 lesz.

— **A munkanélküliek megverték a miniszterelnököt, mert nem voltak megelégedve az élelmiszeradagokkal.** Londonból jelentik: Új-Foundland fővárosában, Saint Johnsban ma kétezer munkanélküli nagyszabású tüntetést rendezett a miniszterelnökség előtt. A munkanélküliek a tüntetés során nagyobb élelmiszeradagokat követeltek. Mikor követeléseikre nem kaptak választ, a tüntetők betörték a miniszterelnökségi hivatalokba és addig bántalmazták a miniszterelnököt, amíg az meg nem ígerte, hogy eleget tesz követeléseiknek. A „British United Press” jelentése szerint a helyzet rendkívül komoly és egy angol cirkáló parancsot kapott, hogy a lehető leggyorsabban Saint Johnshba siessen.

— **Eljegyzés.** Kuliner Irénke (Pécska) és Krámer János (Pécska) jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

MINDENKI
meggyőződött arról,

hogy jó és olcsó fehérneműt

ma már csak
Ruttkay & Botye

vászon és paptanáru üzletében vásárolhat.

— **Felakasztotta magát egy tízéves gyermek.** Budapestről jelentik: A közeli Sashalmon Toronyi József gázgyári szolga lakásában egyedül maradt a szolga 2, 6 és 10 éves gyermeke, a szomszéd hasonlókorú gyermekével. Játszózás közben a 10 éves Toronyi Józsi felakasztotta magát az egyik ajtó kilincsére. Amikor hazajött a gyermekek 12 éves testvére, akkor vették csak észre, hogy a kisfiú ott függ mozdulatlanul, kilógó nyelvvel. Azt hitték, hogy a kisfiú csúfolkodik és ezért nyelvét visszatolták a szájába és otthagyták. Később a szomszédok észrevették a szerencsétlenséget, de ekkor már a gyermek halott volt.

— **A szenátusban megakadt az új rokkant-törvény.** Bucarestből jelentik: Az erdélyi invalidusok a szenátorokhoz memorandumot juttattak el, amelyben kifejtik azt a mostoha bánásmódot, amelyben őket a kormány a regált rokkantakkal szemben részesíti. Rámutattak arra, hogy a szenátus irattárában még most is ott fekszik egy törvény, amely orvosolná sérelmeiket és amelyet a kamara már megszavazott, de amelynek szenátusi megszavazására nem került sor. Az erdélyi rokkantak azt kérik, hogy tüzzék ki a szenátus napirendjére ezt a törvényt. Sándor József szenátor, miután kézhez kapta a rokkantak memorandumát, átment a szenátusi irattárba és kikerettette a rokkantak fél-törvényét. A magyar-párti szenátor már a közel jövőben megteszi a szükséges lépéseket szenátortársai között, hogy együttes akcióval, végre napirendre tűzhessék ezt a törvényjavaslatot, amely hozzá juttatná jogaihoz az erdélyi rokkantakat.

— **A német nagybankok ülése.** Berlinből jelentik: Ma délután Brüning kancellár elnöklelte alatt, a miniszterelnökségi palotában ülést tartottak a német nagybankok képviselői. Az ülésen az aktuális pénzügyi problémák kerültek letárgyalásra. Részt vett az ülésen dr. Luther, a Birodalmi Bank elnöke, és dr. Ernst bankkormánybiztos is. Megbeszélésre került az ülésen a Dresdner Bank és a Danat Bank fúziója is, amelybe esetleg bekapcsolódna a Kommerz- und Privatbank is. Végleges határozat azonban az ügyben nem hangzott el.

— **Dr. Lakatos szanatóriuma, Baden bei Wien.** a téli idényben, dacára a teljes üzemnek, mérsékelt árakon ad teljes ellátást betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényezőik, — külön szivostály, dr. Singer Richard egyet. tanár vezetése alatt —, elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi állanak rendelkezésre.

Háromévi börtönre ítélték a bizonyítványhamisító Röser Ervint

Elkérték az igazgató zsarolóját is.

Budapestről jelentik: Ma hirdettek ítéletet a Röser-féle bizonyítványhamisítási ügyben. A törvényszék Röser Alfréd Ervint három évre, büntetését Báder Miksa tanárt három és fél évre, Szemző Miklóst pedig 1 évre és 4 hónapra ítélte. A vádlottak közül többen kaptak 1—1 hónapi büntetést, három vádlott 15 napot kapott, míg Schoder tisztviselő, aki állandóan zsarolta Rösert és amikor már nem kapott több pénzt, kipattantotta a botrányt, nyolc hónapra ítélték. Néhány felmentés is történt.

— Statáriális bíróság elé kerül Burgerné rablója. Budapestről jelentik: Boda Gyula lovász, aki Burger Ferencné ellen a rablógyilkos támadást elkövette, ma megtört és vallomást tett. Beismerte, hogy a nőt agyon akarta löni, háromszor sütötte el fegyverét, de ez csütörtököt mondott. Vallomása alapján statáriális uton vonják felelősségre.

— Öngyilkos lett Ujvidék tisztii főügyésze. Ujvidékről jelentik: Prodanovic Mihály tisztii főügyész, a bárni palota második emeletéről levetette magát és a világítódar közegeten halálra zúdult. A 62 éves öregúr azért vált meg az élettől, mivel régen húzódó nyugdíjügyét nem tudta rendezni és így nagy nyomorba jutott.

— Újabb hamisított szeszbarcát találtak a pénzügyigazgatóságon. A feketeszesz-ügy vizsgálatával kapcsolatban az aradi pénzügyigazgatóságon ismét találtak olyan szeszbarcákat, amelyek hamisítva kerültek forgalomba. A bevezetett vizsgálat még nem tudta megállapítani, hogy azok a ternovai vagy a mikelakai adóhivataloktól kerültek-e ki, mert a két adóhivatalnak letartóztatásban lévő perceptora — mint ismeretes — kijelentette, hogy több szeszbarcát aláírások hamisításával küldöttek át más városok pénzügyigazgatóságainak. Az erre vonatkozó nyomozás megindult és mint a pénzügyigazgatóság illetékes közegei jelentették, az ügyben még érdekes fejlemények várhatók.

— Ég a visegrádi erdő. Esztergomból jelentik: A visegrádi erdőben nagy tüzvész tört ki. Negyven katasztrális holdnyi területen a levágott fa óriási mennyisége égett el. A kár egyelőre felbecsülhetetlen.

— Elkészült a könyvvizsgálat a gyermekkorházi sikkasztás ügyében. Az aradi gyermekkorház pénztárnokának, Janota Jánosnak sikkasztási ügyében — mint ismeretes — a vizsgálóbíró könyvszakértőket delegált, hogy a Janota által vezetett hivatalos könyvek adatait vizsgálják felül. A könyvszakértői vizsgálat célja az, hogy megállapítást nyerjen, vajon megfélemlenek-e a valóságnak azok az adatok, amelyeket Janota a vizsgálóbíró és a vádtaács előtt védelmére felhozott. Dumca és Manciu delegált könyvszakértők ma készültek el a könyvek felülvizsgálásával és az erre vonatkozólag felvett jegyzőkönyvet be-terjesztették a vizsgálóbíróhoz az ügy irataihoz való csatolás végett.

— Leégett a Nyirbátori Takarékpénztár. Nyirbátorból jelentik: A Nyirbátori Takarékpénztár épülete teljesen leégett. A takarékpénztár értékeit sikerült a tűzből kimenteni, mindamellett a kárt 50.000 pengőre becsülik.

— A zsigmondházi dráma különös befejezése. Emlékezetes az a családi dráma, ami Zsigmondházában történt Ketsch Lajos családjában. Ketschné egy családi jelenet után, gyermekeivel együtt a Marosba ugrott, ahonnan férje mentette ki. A segítség azonban a kelleténél később érkezett, az egyik gyermek a Marosban lelte halálát. Az öngyilkossági kísérletet a feljelentések özöne követte, míg végre az ügyfelek ügyvédjeinek sikerült békés elintézését találni és a házastársak kibékültek. A kibékülésnek most érdekes epológusa az a kereset, amelyet a házastársak jogi képviselői indítottak Ketsch Lajos és felesége ellen, a kikötött honorárium megítélésé végett. A kibékülés örömei után ugyanis úgy a férj, mint a feleség megfélemlettek fizetési kötelezettségeikről, amelynek következménye lett az ügyvédek által indított per.

— Az állam ötszázharminc millióval tartozik a tanítóknak. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium átiratot küldött a pénzügyminisztériumhoz, amelyben kéri az állami tanítók hátralékos fizetésének sürgős kiutalását. A pénzügyminisztérium 530 millió lejfel van hátralékban az elemi iskolai tanítók fizetésénél. A közoktatásügyi minisztérium átirata kifejti, hogy ezek a szegénysorsú tanítók nem képesek munkájukat ilyen körülmények között rendesen elkátni és ezért sürgős intézkedést kér az elmaradt illetmények kiutalásának érdekében.

— Faraday angol fizikus centennáriuma alkalmából, Leonida D. mérnök, temesvári műegyetemi tanár, az A. G. I. R. (Romániai mérnökök országos szövetsége) helyiségében, Boulevardul Regele Ferdinand 4. (volt Arad—Csanádi vasut palotája) II. emelet, vasárnap délelőtt 11 órakor felolvasást fog tartani „Faraday centennáriuma” címmel. Minden érdeklődőt szívesen látnak. Belépés díjtalan.

— Az aradi Credo katolikus férfigyűlésület vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel tartja rendes havi közgyűlését. Az összejövetel keretében ezúttal beckóvári Mikoss Aladár nyugalmazott őrnagy, az egyesület rendes tagja tart érdekes előadást. Vendégeket szívesen látnak.

Babona

Schwarz szerett a 13-as számot, noha nem babonás, a tizenhármassal mindig összeakad.

— Mi ennek az oka, Schwarz ur?

— 1913 egyik tizenharmadikán 13-an ülünk egy asztal körül. Tizenhárom fogást szervíroztak. És mi történt? ... A vendégek egyike, egy 80 éves aggyastyán, gyomor-silyedésben meg is halt.

— Még aznap?

— Nem... pontosan 13 év múlva.

— A rendőrségen kell bejelenteni a kiállításokat. Az aradi rendőrség erkölcsrendészeti osztálya figyelmezteti mindazokat, akik szobrászati-, rajz-, vagy képkiallítás akarnak rendezni, hogy a közoktatásügyi minisztérium legújabb rendeletének értelmében, ebbeli szándókat a rendőrkveszturán be kell jelenteni. Abban az esetben, ha az említett kiállításokról nem történik előzetes bejelentés a rendőrkveszturán, úgy a rendőrség kénytelen lesz a kiállításokat bezáratni.

Meglepetést ígér a Menza-bál

Álarcosok felvonulása, ezer ötlet tarkítja a bál éjszakát

Arad elite-közönsége már napok óta készül a szombat este megtartandó Menza-bálra. A bál iránt annál nagyobb érdeklődés nyilvánul meg, mivel a bál rendezősége számos meglepetést készít elő a táncolni és szórakozni vágyó közönségnek, viszont fokozza az érdeklődést az is, hogy a Menza-bál jövedelme tudvalevőleg jótékony célra, a szegény diákok felségélyezésére irányul.

A Menza-bál rendezőségének körében lázas munka folyik annak érdekében, hogy minden a helyén legyen és hogy a legkülönbözőbb ötletek tarkítsák a Menza-bál éjszakáját. Így nagy karneváli jelmezes felvonulás lesz, amelyet jelmez-verseny követ. A verseny során a legszebb jelmez három, míg a legkélelőbb jelmez egy díjat kap. Lesz luftballon-verseny, bálkirálynő-választás és a bál egész tartama alatt egy karrikaturista fog a teremben működni, de bál fényképész is rendelkezésre fog állani a közönségnek. A zenét a temesvári Bancking Boy-jazz fogja szolgáltatni. Így tehát a Menza-bál a szezon egyik legsikerültebb és legjobban rendezett báljának ígérkezik.

A bál rendezősége ezúton is kéri a közönséget, hogy az álarcosok és jelmezeselek a Központi szállodának a 10. emeleti bejáratán át lépjenek a táncterembe, míg azok, akik polgári ruhában jönnek, a volt Salacz-uccai bejáratot vegyék igénybe.

CORSO-Mozgó

Szombat, vasárnap, hétfő:

GLORIA

Szenzációs németül beszélő repülődráma

Brigitte Helm és Gustav Fröhlich.

Vasárnap, február 14-én é. e. 11 órakor olesó helyárákkal (6, 10, 15 és 20 lej)

MATINÉ

Farsang tündére

Kálmán Imre operettlágere. - Anny Ahlers. Verebes Ernő, Szóko Szakáll, Harry Halm.

Huszmillió lejes panama

a galaci vaggongyárnál

A kocsik és mozdonyok új alkatrészeit a régiakkal cserélték ki és úgy adták át a CFR-nek.

Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatóságához és a közlekedésügyi minisztériumhoz rendkívül érdekes feljelentés futott be a galaci-i „Santierele Romane dela Dunare” ellen, amely gyárnak vagon- és mozdonyjavító műhelye is van. A feljelentés értelmében a gyárnál tíz éven át olyan panamak folytak, amelyek mintegy 20 millió lejfel károsították meg a CFR-t. A feljelentők ugyanis azt állítják, hogy egyes mérnökök tíz éven át olyan manipulációkat folytattak, hogy — miután a CFR megbízotta a kijavított vagonok vagy mozdonyok átvételéről szóló jegyzőkönyvet aláírták — a vagonok és mozdonyok új alkatrészeit ismét régiakkal cserélték ki, míg az új alkatrészeket eladták. Ilyen manipulációkat — a feljelentés szerint — mintegy nyolcezer vagonnál hajtottak végre, úgy, hogy az összeg, amelylyel a CFR-t megkárosították, eléri a 20 millió lejt. A feljelentés adatainak ellenőrzésére és az ügy kivizsgálására úgy a CFR vezérigazgatósága, mint a közlekedésügyi minisztérium vizsgálóbizottságot küldött ki Galatira.

— A feketeszesz-ügy. Az aradi törvényszék vádtaácsa ma foglalkozott a feketeszesz ügyben letartóztatott Uilmann szeszgyári igazgató fogvatartásának kérdésével. Tekintettel arra, hogy a vizsgálat még nincs befejezve, a vádtaács a vizsgálati fogságot egy hónappal meghosszabbította.

Angolkórt gyógyít: Jemalf.

— Forgalmkorlátozás a hegyaljai vonalon. Az aradhegyaljai vasut igazgatósága közli, hogy az erős havazás okozta nehézségekre való tekintettel, a vonattforgalmat egyelőre holnap, f. hó 13-án és holnapután, f. hó 14-én olyképp korlátozza, hogy e napokon csak a következő 3 vonatcsoportot közlekedtetik: Aradról: 5 óra 25 perc. 11 óra 30 perc és 18 órakor. Pankotáról: 5 óra 20 perc. 11 óra 25 perc és 17 óra 55 perckor, végül Radnáról: 5 óra 40 perc, 11 óra 50 perc és 18 óra 15 perckor. Amennyiben újabban leeső nagy hótomogek a forgalom lebonyolítását akadályozni nem fogják, úgy f. hó 15-től kezdődőleg az összes vonatok menetrend szerint, rendesen fognak közlekedni.

— A Magyar Párt ezenne! értesíti tagjait, hogy Káda s Imre pénzbeszedője a mai naptól kezdve, nem teljesít többé a párt részérszolgálatot és így az inkasszóval sem bízhatik meg.

— Hakoah Sportegyesület folyó hó 21-én délelőtt 11 órakor tartja évi rendes közgyűlést, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében, volt Zrinyi-ucca.

Corso-Mozgó mai műsora:

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

GLORIA. Brigitte Helm és Gustav Fröhlich nagy hangosfilmje. Szenzációs repülőfelvételek.

Az aradi vízművek átépítési terve szerdán dől el Bucurestiben

Tripa főmérnök Bucurestibe utazott — Tavasszal megkezdik a munkálatokat

Általános érdeklődést keltett az aradi nagyközönség előtt az *Aradi Közlöny* legutóbbi cikke, amelyben a városi vízművek ötmillió lejes újabb építkezésének ügyéről adtunk áttekintő beszámolót. Amint ismeretes, a nagyszabású építkezések azt a célt kívánják szolgálni, hogy lehetőleg még ez év tavaszára Aradváros egész lakossága *mésztelenített és mangántalanított ivóvízhez juthasson.*

Amint az *Aradi Közlöny* megírta, Tripa Mihály városi főmérnök, vízüzem-igazgató tegnap táviratilag intézett kérdést a tegnapi még Bucurestiben tartózkodó Radu Cornél dr. intermár-bizottsági elnökhöz, hogy utazzék-e személyesen a Consiliul Superior Technic felszólítására Bucurestibe, vagy írásban adja meg a Rosianu inspektor által sürgetett pótló információkat a legfelsőbb technikai-bizottság számára. Radu dr. Tripa táviratának vétele után azonnal válaszolt és *utasította Tripa Mihály vízüzem-igazgatót, hogy utazzék haladéktalanul Bucurestibe,* mert a legcélravezetőbb mégis csak az lesz, ha személyesen informálja saját terveinek részleteiről a legfelsőbb technikai-bizottságot. Radu dr. távirati értesítésének vétele után Tripa Mihály vízüzem-igazgató az éjfél gyorsal azonnal Bucurestibe utazott.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma ebben az ügyben kérdést intézett a Bucurestiből hazatérkezett Radu Cornél dr. intermár-bizottsági elnökhöz, aki a Consiliul Superior Technic érdeklődésével kapcsolatban számunkra a következőket jelentette ki:

— A Consiliul Superior Technic saját impresszióim szerint a legteljesebb jóindulattal foglalkozik Tripa mérnök vízüzem-átépítési terveivel. Ami Rosianu igazgató ur érdeklődésének természetét illeti, ez kizárólagosan a

Különös szerelmi történet az aradi törvényszék előtt

Próbaházasság Kisjenőn — Pereskedés a jegykendő körül.

Az aradi törvényszék előtt furcsa szerelmi történet nyert befejezést. A per tárgya két selyemkendő volt, amelyet szerelmének bizonyítékaként adott Kocsuban József kisjenői legény a falu egyik legszebb leányának Costan Annának. A fiatal legény huzamosabb idő óta udvarolt Costan Annának, akinek kezét is megkérte a leány szüleitől. Amint ilyenkor szokás, a vőlegény szülei két selyemkendőt vásároltak nászajándékként a szép menyasszonynak, aki nemsokára összeköltözött vőlegényével. Egész modern alapon alakult ki közöttük a szerelmi, *próbaházasságra léptek,* amely azonban csakhamar válással végződött.

A leányasszony távozása alkalmával el akarta vinni az ajándékba kapott selyemkendőket is, azonban a fiatalember szülei megtagadták azzal, hogy azt csak abban az esetben adják Costan Annának, hogy ha felesége lesz Kocsuban Józsefnek. Mivel ez nem következett be, tehát a selyemkendőhöz sincs semmi joga. Costan Anna azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem keresetet indított Kocsuban József szülei ellen és kérte a bíróságot, hogy kötelezze őket a selyemkendők kiadására. A járásbíró elutasította a különös keresetet, az ítélet ellen azonban Costan Anna felebbezéssel ölt az aradi törvényszékhez. Természetesen a *perköltségek ekkor már közel ötszörösét tették ki a selyemkendők értékének.* A törvényszék ma tárgyalta az ügyet és megváltoztatta a járásbíró ítéletét s kötelezte a szülőket, hogy a kendőket szolgáltatassák ki az eltávozott menyasszonynak. Egyben pedig elmarasztalták a szülőket a perköltségek megfizetésében is, amely a kendők négyszáz lejes árával szemben ezerhatszáz lejre rúgnak. A fontos azonban, hogy a próbaházasságra ráunt leányasszonynak mégis megmaradtak a „jegykendő”. Amelyek nélkül pedig szerelmem nem képezhető el.

bizottság jóindulatának újabb tanúbizonysága, mivel értesüléseim szerint *szerdán kerül referálásra az aradi vízművek átépítési terve* a legfelsőbb technikai bizottság előtt. A bizottság különben mondhatni elvben máris elfogadta a nagyszabású és mégis praktikus terveket és Rosianu igazgató, aki a kérdést a technikai-bizottságban referálni fogja, a szakember lelkesedésével kívánja megismerni a terv legapróbb részleteit is. Ezért utazott el Bucurestibe Tripa Mihály főmérnök, hogy azután idején *hozzákezdhesünk tavasszal a vízművek átépítésének nagyszabású munkájához.*

Színház — Irodalom — Művészet

Vadászfegyver a színpadon

Hogy történt ifju Szendrey Mihály balesete.

A napokban megemlékeztünk arról a szerencsés kimenetelű balesetről, amely a váradai színház egyik előadásán történt. László Andor, a társulat bonvivánja ugyanis pisztollyal rálőtt ifj. Szendrey Mihályra, aki a darabban a táncosnaturburs szerepet játszotta. Szendrey Mihály most haza érkezett Aradra és nevére meséli a szerencsés kimenetelű balesetét:

— A „Maya” előadása után voltunk — mondja a népszerű Misi. — Ebben a darabban a harmadik felvonás végén László Bandi mindenkit lelő revolverével. Egy viccet csináltunk vele és előadás előtt eldugtuk revolverét. László egy darabig kereste, de azután gondolt egyet és felkapta az öltöző sarkában álló vadászfegyvert és rám emelte. A fegyver nem szokott töltve lenni, ezért még csak félre se ugrottam. Általános megdöbbenésre a fegyver mégis elsült. A lövés után a gyomrom táján erős szurást éreztem és mikor odanyúltam, éreztem, hogy vérzik. Most már semmi bajom.

Ez látszik is rajta, mert egész vidáman sétál a korzón, még nevére jegyzi meg:

— Az összes lapok megírták, úgy, hogy kénytelen voltam egy sürgőnyt fűzadni az anyám megnyugtatóására.

László Bandi a „Maya”-ban tehát kétszer lőtte le a kedvenc komikust. Egyszer a szerep előírása szerint: az első felvonásban, akkor nem sebesült meg és egyszer az előadás befejezése után, szerencsére ez se lett komoly.

Elszámolási differenciák miatt feljelentették Lippa volt vezetőségét

Felfüggesztett lippai városi főlisztviselők ügye a temesvári törvényszék előtt. A tisztviselők felsőbb utasításra hivatkoznak. Bocu Sever v. miniszter nyilatkozata

Általános feltűnést keltett Lippán az a felsőbb helyről érkezett rendelkezés, mely még a múlt esztendőben felfüggesztette további működésüktől a város vezetőtisztviselőit. A rendelkezés foganatosítására egy feljelentés szolgáltatott alapot, amelyben Popi Péter és Raicu Miklós volt községi bíró azzal vádolja meg a város adminisztratív vezetőségét, hogy a közpénzek kezelésénél elszámolási mulasztást követett el. A feljelentés előzményeként a városi pénztár még a nemzeti-parasztpárt uralma idején különböző részletekben összesen 650.000 lejnyi kiízetést eszközölt a gör. keleti templom restaurálása céljára, továbbá 300.000 lejt folyósított a kereskedelmi iskolának subvenció címén. A templomnak kiutalt összeg — a vád szerint — a törvényes számadási módzatok mellőzésével egyszerű bon alapján történt, míg az iskolának kiadott subvenció indokolatlanul szerepel a városi számadásban.

A feljelentés ügyében lefolytatott ügyész-ségi vizsgálat befejeztével a törvényszék most vontá felelősségre a megvádolt tisztviselőket. A tárgyalás folyamán kihallgatást nyert Irimie Gligor polgármester, Novacu György főjegyző,

Az Aradi Közlöny

főléri kiadóhivatala

Bul. Regina Maria 19., a Minorita-templommal szemben. Telefon 151.

Apróhirdetéseket este 9 óráig elfogadunk.

* A Kőlcsey Egyesület vasárnap délutáni műsora. A Kőlcsey Egyesület Arany János halála ötvenedik esztendejében, a költő emlékeztetere, 1932. február 14-én délután 5 órakor, a Kulturpalotában felolvasást rendez, melynek műsora a következő: Dr. Szántó Zsigmond: Arany emlékezte. Dr. Hersch Andor: Arany balladának lelki betegjei. A „Melódia” dalkör Szántó Péter karmesterrel: Arany János dalai: a) A toronyban delet harangoznak; b) A tudós macskája; c) Hej ilariá, juharia. Dr. Schweitzer József: A növényi élet titkaiból. Előadás, vetített képekkel. Az előadás a Kőlcsey Egyesület tagjainak és középiskolai tanulóknak ingyenes. A tagok belépti jegye a január—júniusi — második félévi igazolvány, — mely az előadás előtt 4 órától a pénztárnál is kiváltható. Ujjonnan belépő tagok is ott kaphatnak ilyen igazolványt. A Kőlcsey Egyesület választmánya számára a terem két első széksora van fenntartva.

* Rendkívül nagy érdeklődés előzi meg a február hó 16-iki Liszt Ferenc emlékműnépélyt, amelynek színhelye a Kulturpalota nagyterme lesz. Tekintettel a mai nehéz anyagi körülményekre, a rendezőség mozihelyekkel kedvezkedik a közönségnek, hogy így lehetővé tegye a legszélesebb rétegek számára a Liszt Ferenc emlékműnépélyen való megjelentést. Liszt „Tarantellá”-jának hoszorkányos technikája elevenedik meg az előadás keretében. Kiemelkedő eseménye lesz az emlékműnépélynek Vas Boriska fellépte, aki a „Liebestraume” című eredeti táncszámmal szerepel. Dr. Mezey Zsigmond fáradszórólagos buzgalmanak szép eredménye lesz a zenekar felkészítésménye, amely a legszebb Liszt-kompozíciókat adja elő. Anyos Blanka, a népszerű szavalóművész közreműködése, valamint dr. Szelle Károly közvetlen módorában megszerkesztett bevezetője képezik még a művészi program értékesebb számainak. A hangversenyre jegyek Oláh papirkereskedésében kaphatók. (Minorita-palota.)

zö, Schmidt Miklós jegyző. A tisztviselők egy hangulag arra hivatkoztak, hogy *felsőbb utasításnak engedelmessétek akkor, amikor folyósították a templom restaurálására igényelt összeget, viszont a kereskedelmi iskola subvenciójával kapcsolatos különbség onnan származik, hogy az intézet adminisztrációja nem vételezte be az összeget,* mert azt iskolaszéki határozattal a restauráláshoz való hozzájárulás címén a templomnak adományozta.

Jonescu Gyula dr., alispán a tisztviselőknak kedvező vallomást tett az ügyben. Bocu Sever v. miniszter nem jelent meg személyesen a tárgyaláson, azonban a védők birtokában olyan értelmű írásbeli nyilatkozat szerepel, mely szerint a v. bánati kormányzó kijelenté, hogyha a tisztviselők annakidején vonakodtak volna teljesíteni utasításait, akkor *azonnal felfüggesztette volna őket állásukból.*

Az ügyben kihallgatásra vártak még: Bobei Aurel megyei főszámvevő és Martin Károly városi pénztáros is, de a törvényszék az idő előrehaladottsága miatt a tárgyalás folytatását és az ítéletkiírdetést február 23-ikára halasztotta.

Halomszámra hevernek a holttestek Sanghai rommálott városrészében

Heves japán támadás a Wusung-erőd ellen — A kínaiak semmi áron sem adják fel az erődöt — A japánok elutasították a fegyverszünet meghosszabbítását — Veszélyben az idegen alattvalók élete
Német tiszték vezetik a kínai csapatokat

Londonból jelentik: A japán-kínai hadszíntérről érkező híradások szerint a Wusung-erőd körül ma reggel ismét kiújultak a heves harcok. A *Matin* nagy feltűnést keltett cikke arról számol be, hogy a kínai csapatokat német tiszték vezetik. Sapei városrész körül egyébként teljes nyugalom van. A kínai csapatparancsnok a sapei-i fegyverszünet hat órával való meghosszabbítását kérte, hogy ezen idő alatt a városrészben tartózkodó asszonyok és gyermekek elhagyhassák Sapeit. A menekülőket a *Jacquinot* francia apát vezetése alatt álió szerzetesek és angol önkéntesek költöztették ki és kísérték a nemzetközi telepekre.

A Wusung-erőd körül horgonyzó angol cirkálót a japán csapatparancsnokság megkérte, hogy délután három órakor vonuljon távolabb az erődötől. Valószínű, hogy ebben az időpontban támadtak leghevesebben a japán csapatok a kínai állásokat. Sapei városrészben látogatást tett a Wolff távirati-iroda munkatársa és borzalmas jelentéseket küld a városrészben uralkodó állapotokról. A jelentés szerint az utcákon halomszámra hevernek a holttestek, a melyeken kutyák és patkányok lakároznak. Az egész városrész nem egyéb megszenesedett romhalmazzal.

Sanghaiból érkező híradások szerint a Wusung-erőd körül létrejött ideiglenes fegyverszünet lehetővé tette, hogy a csungsi-i német tanintézet tanerei személyes tulajdonaik és kézírataik egy részét elszállítsák, azonban a nagyértékű csungsi-i könyvtárat nem lehetett elszállítani. A Wolff-iroda kiküldött tudósítója látogatása alkalmával megállapította, hogy más jelentésekkel ellentétben a kínai csapatok nem szállították meg az egyetemet. A tudósító ellátogatott az egyetem épületébe és megállapította, hogy az épület szárnyal teljesen kihaltak.

A japán repülőgépek heves bombázásai óriási károkat okoztak Sapeiben és a Wolff-

A nagyhatalmak utolsó

Londonból jelentik: Washingtonban nagy fontosságot tulajdonítanak a kínai angol, francia, amerikai és olasz követek sanghai-i útjának. A követek Sanghaiban nem hivatalos megbeszélést fognak folytatni Japán kínai követével, de nem lehetetlen, hogy a tanácskozásokba bevonják a kínai és japán parancsnokokat is. Hír szerint ez lesz az utolsó beavatkozás, amellyel a komolyabb ütközeteket el akarják hátrítani. Összeütközés esetén, amerikai katonai körök véleménye szerint, Japán győzelmét várják műszaki fölénye miatt. Katonai körök egyébként úgy hiszik, hogy erősebb összeütközés esetén a háború hamar véget érne és rövidesen kezdetüket vennék a békétárgyalások.

Sanghai-i legújabb jelentés szerint a japánok elutasították a kínaiaknak azt a kérését, hogy hosszabbítsák meg a fegyverszünetet abból a célból, hogy a sapei-i polgári lakosság elhagyhassa a várost. A visszautasítást a japánok azzal indokolják, hogy a kínaiak megszegték a fegyverszüneti határozatot és tüzeltek a japán katonaságra. Ma este a japánok már erős tüzéségi tüzet zúdítottak a kínai állásokra, amelyek közvetlenül az amerikai és angol koncessziós területek mellett fekszenek.

Genfi jelentés szerint a kínai delegáció ma a nankingi kormányának egy táviratát nyújtotta át a Népszövetség főtitkárának. A távirat szerint Sanghai polgármestere felkérte az összes konzulokat, hogy lépjenek fel erélyesen annak érdekében, hogy a japánok vessenek véget annak a rendszernek, hogy a nemzet-

iroda munkatársa elé a pusztulás és rombolás rettenetes képe tárult, amint végigment a romokkal teli utcákon. A kiküldött tudósító érdekes beszélgetést folytatott a Wusung-erőd parancsnokával, amelyről az alábbiakban számol be:

A Wusung-erőd parancsnoka Wong kínai tábornok akit Európában képeztek ki a hadtudományokban. Wong tábornok a beszélgetés során kijelentette, hogy vizsgázott pilóta is, ezt a képesítést a dessau Junkers-műveknél szerezte meg. Wong tábornok, valamint törzskarának tisztjei a legnagyobb elszántsággal állják a harc hevét és úgy nyilatkoznak, hogy semmi áron sem adják fel a Wusung-erődöt és a végsőkig fogják védelmezni állásaikat. Wong tábornok a továbbiakban nyilatkozott a kínai hadsereg erősségéről és kijelentette, hogy a kínai csapatok fölényben vannak a japán gyalogság felett, azonban a japán nehéztüzérség és a kitünően képzett repülőflotta nagy túlsúlyban van. A tábornok végül is megcáfolta azt a hírt, amely szerint a kínai hadsereg élén német tanácsadók működnek a Wusung-erőd csapatai mellett.

A kínaiak négy védelmi vonalat építenek

A Wolf-iroda tudósítója a beszélgetés után elhagyta az erődöt és megtekintette a készülő lövészárkok munkálatait. Az erőd előtt egy hatalmas sík területen haladt keresztül, ahol négy védelmi vonalat építenek ki, amelyből arra következtetett, hogy a kínaiak erős védelmi harcra készülnek elő.

Ma reggel azután a japánok új támadást kezdtek a Wu-Shung-erőd ellen. Ugyáltszik a fegyverszünet csak Sapeire vonatkozik. A városrész kiürítése folyamatban van, azonban igen sokan vannak olyanok, akik nem akarják elhagyni lakásukat. Moszkván keresztül érkezett jelentések szerint a japán főtámadást, melyet rettenetes ágyutüz kísért, a kínaiak ezúttal sikeresen visszaverték.

beavatkozásra készülnek

közi területeket is tüzelés alá vegyék. A sanghai-i polgármester kijelentette, hogy a kínaiak nem vállalnak felelősséget az idegenek életéért, ha a japánok hadműveleteik alapjául vesznek a nemzetközi telepeket.

Londoni jelentések szerint ma este a japánok újabb hatalmas ágyutüzet és légi bombázást zúdítottak Sanghaira.

Az Aradi Közlöny

asztali előjegyzési

Naptára olcsón kapható

kiadóhivatalunkban

Bul. Reg. Ferdinand 4. és főtéri kiadóhivatalunkban a Minorita templommal szemben.

Vizonteladónak
árengedmény.

Shimota tábornok, a Wu-Sung erődöt ostromló japán haderők főparancsnoka ma nyilatkozott az újságíróknak, és a következőket jelentette ki:

— Nem háborús szándékkal jöttünk ide, csupán nyomást akarunk gyakorolni a diplomáciai tárgyalások sikeres befejezése érdekében. Nem az a célunk, hogy itt néhány öreg bástyát elfoglaljunk, amelyeket különben néhány percen belül hatalmunkba kerithetnénk, de amelyeknek elfoglalására remélhetőleg már nem lesz szükség.

A szovjet megerősíti határait

Berlini jelentés moszkvai híradás alapján arról számol be, hogy tegnap megbeszélt volt Stalin és Vorosiloff hadügyi népbiztos, valamint a szovjet haderők főparancsnoka, Blücher tábornok között. A tanácskozások eredményeképpen egy határozatot, hogy annak ellenére, hogy a japán-kínai konfliktusban Oroszország semleges álláspontot foglal el, meg kell tenni a kellő lépéseket a határok megvédésének érdekében, mivel minden eshetőségre számítani kell. A keleti hadsereg főparancsnoka ma Vladivosztokba utazott. Az ott állomásozó csapatokat nyolcvanezer emberrel megerősítették és ezenkívül egy repülőraj is érkezett Vladivosztokba.

Genfi jelentés szerint a Népszövetség teljes tanácsának mai ülésén a kínai és a japán delegátusok kivételével a nemzetek delegátusai két teljes órán át tanácskoztak afelett, hogy a sanghai-i japán-kínai konfliktus szükségessé teszi-e a Népszövetség rendkívüli közgyűlésének összehívását. A delegátusok kétórás tanácskozása eredménytelennek bizonyult, mivel nem tudtak a kérdésben egyöntetűen megegyezni. A többség azon a nézetten volt, hogy semmi ok nem forog fenn a rendkívüli közgyűlés összehívására. Ezért a döntést a keddi ülésre halasztották el.

FÓRUM

Trafikelosztás a vidéken

A „Discom” trafik- és monopolcikkék elosztásával megbízott vállalattal kapcsolatban kaptuk Borossebesről az alábbi sorokat:

Lehetséges, hogy a városi tözsdék monopolcikkkel való ellátása kifogástalan, de nem ez a helyzet a vidéken. Ugyanis, amióta a vidéki trafik- és bélyeg ellátását a postától a „Discom” vette át, hiányos a kiszolgálás, nem beszélve a bélyeg- és váltóforgalomról, ami teljesen megakasztja a hivatalokban és egyáltalán mindenütt a forgalmat és sok egyéni igen kellemetlen helyzetbe sodor, miután hivatalos ügyeit, a bélyeghiány miatt, csak késve tudja elintézni.

Sokkal nagyobb bajt okoz azonban a váltók hiánya, miután ha a fél a terminusra nem cseréli ki a váltóját, azt megóvatolják, ami tetemes költséget jelent.

Tisztelettel kérem a tekintetes Szerkesztőséget, hogy soraimnak n. b. lapjukban helyet adni sziveskedjenek. Tekintettel annak közérdekű voltára, talán jobb, pontosabb lesz a „Discom” kiszolgálása.

Fogadják előre is köszönetünket és maradok kiváló tisztelettel:

Kádár József,

a sebesi fogy. szöv. igazgatója.

A hozzánk juttatott levél adataira vonatkozólag kérdést intéztünk a „Discom” aradi vezetőségéhez, ahol a következő felvilágosítást kaptuk:

Érdeklődésükre közöljük, hogy a sebesi járásban az idén már ötször is jártunk s bőven elláttuk bélyeggel az elárusítóhelyeket. Ezt bizonyítja, hogy a bélyeg- és váltóforgalom erősen emelkedett. Most is utban van egy automobil, éppen a sebesi járásba, azonban elakadt a hóban s ezért csak szánon és vonaton fog holnap odaérkezni az ellátmány. Még az elemekkel is harcolumak, csakhogy az ellátás zavartalan legyen s hisszük, hogy éppen a panaszttevő ur lesz az, aki ezt legjobban fogja méltányolni. Különben is a sebesi járás forgalma a dohánygyártmányokban 360.000 lej, bélyegben 186.732 lejt tett ki, tehát az ellátás jobb eredményt mutat, mint a tavalyi statisztika,

Iorga: Lemondottnak tekintem magamat

A hírek szerint a király nem fogadta el a lemondást — A koncentrációs kormány terve — Hivatalosan is cáfozták a kormány lemondását —

Titulescu külpolitikai ügyekben jelenik meg a király előtt

Bucurestiből jelentik: A fővárosban, mint arról mai számunkban megemlékeztünk, olyan hírek terjedtek el, hogy Iorga benyújtotta lemondását, azonban azt az uralkodó nem fogadta el. A Dimineata mai száma határozottan olyan értesülést közölt, amely szerint Iorga tegnap több miniszterársának kijelentette, hogy már nem miniszterelnök, mert lemondott. Valcovici közlekedésügyi miniszternek pedig a lap szerint Iorga azt mondta, hogy siessen elintézni összes függő ügyeit, mert a kormány lemondóban van. Valcovici közölte ezt a kijelentést Argetoianuval, aki azonnal felkereste Iorgát és felvilágosítást kért tőle. Iorga a Dimineata szerint ezt válaszolta a pénzügyminiszternek:

— Lemondottnak tekintem magamat.

Argetoianu erre azt felelte:

— A kormány vagy lemond, vagy nem mond le, de az nem jogi állapot, hogy lemondottnak tekintni magát.

Egyes ellenzéki lapok szerint Iorga a lemondást egy bizalmasával küldötte el a királynak. A lemondó iratot az illető személyiség azzal hozta vissza, hogy a lemondást a király nem fogadta el.

A „Curentul” szerint Iorga szerdai audienciája alkalmával a király kijelentette volna Iorgának, hogy legszívesebben egy koncentrációs kormányt szeretne látni. Iorga erre azt felelte volna, hogy annak ellenére, hogy nem bizik egy koncentrációs kormány megvalósításában, mindent el fog követni, hogy az uralkodónak ezt az óhaját teljesíthesse. A lapok szerint állítólag Iorga ennek az audienciának a hatása alatt adta volna be lemondását.

Magyarazzák a király rádióbeszédét

Politikai körökben élénken cáfolják a király tegnapi rádióbeszéde nyomán elterjedt híreket, amelyek a kormányválságról szólnak. A „Rador” távirati ügynökség mértékadó körökből nyert értesülései szerint ezek a cáfolatok megerősítést nyertek és így a kormány lemondásáról szóló hírek teljesen alaptalanoknak bizonyultak. Az ellenzéki lapok azonban olyan értelemben kommentálják a kormányválsággal kapcsolatos híreket, amelyek szerint a király szavai csak vizsgálatást nyújtottak a távozó kormánynak, amely a konverzió megvalósítása után végleg visszavonul.

A „Neamul Romanesc” azt írja, hogy Iorga miniszterelnök nem hiszi, hogy egy koncentrációs kormány megalakítása lehetséges volna a mai körülmények között és így semmi esetre sem lehet Iorgának szerepet tulajdonítani egy koncentrációs kormány megalakulásában.

Az Adeverul Titulescu londoni román követ hazaérkezéséről írva, újból határozottan

hangsúlyozza, hogy Titulescu utazásának kizárólag külpolitikai jellege van, bár nincs kizárva az sem, hogy Titulescu királyi audienciáján szóba kerülnek belpolitikai kérdések is. Az Adeverul Titulescu hazaérkezésével kapcsolatban felveti azt a kérdést, hogy az ország külpolitikai helyzetét egy koncentrációs kormány erősebben alátámaszthatja.

A Viitorul szerint Titulescu külföldön folytatott tárgyalásai során azon meggyőződésre jutott, hogy a káros kihatásokat minden áron el kell háriani Románia külpolitikájának útjából. A Viitorul cikkének ezen része Ghica külügyminiszter személyére céloz. Titulescu genfi telefonjelentése szerint ma Stoicescu ezredes, királyi adjutánsal együtt elutazott Genfből. A genfi pályaudvaron Ghica külügyminiszter a Genfben tartózkodó románság élén megjelent, amidőn Titulescu vonatra szállt, hogy hazautazzon. Ghica külügyminiszter a bucsuzáskor melegen megölelte a londoni nagykövetet, ezzel mintegy megcáfolva a közöttük levő ellentétekről elterjedt híreket.

Titulescu hírek szerint szombaton délután 4 óra 40 perckor érkezik Bucurestibe.

SPORT KÖZLÖNY

Budapest válogatottja legázolta Kairó legjobbjait Budapest—Kairó 4:0 (3:0) — Vasárnap ismét Kairóban játszik a pesti kombinált

Kairóból jelentik: Az Ujpest, Ferencváros és Hungária játékosából összeállított magyar profi kombinált ma „Budapest válogatott” néven vette fel a küzdelmet „Kairó válogatott” labdarugócsapata ellen. Ez a mérkőzés a harmadik egyiptomi játéka volt a magyar csapatnak. Az első mérkőzésen 4:0-ra győzött Egyiptom reprezentatívjai felett, míg második meccsén Kairó válogatottját verte 3:0 arányban. Ma ismét Kairó válogatottjával mérte össze erejét a magyar együttes és ez alkalommal még nagyobb arányban sikerült Kairó válogatottját legyőzni. Már az első félidőben

három gól előnyre tesz szert a pesti csapat. Majd szünet után még egy gólt szereznek a magyarok. Ezután nem fektetnek nagy súlyt újabb eredmény elérésére, hanem a szép játékra törekednek a pestiek, ami teljes egészében sikerül is. A három nagy egyet kombinált csapatának egyiptomi túránérelge jelenleg a következőképpen fest: Játszott: 3. Győzött: 3. Adott gólt: 11-et. Kapott gólt: egyet se. — Mint pesti tudósítónk jelenti, az Egyiptomban turázó csapat vasárnap ismét Egyiptom legjobbjával méri össze erejét Kairóban. A pesti csapat góljait: Turay (2), Auer és Kalmár szereztek.

A NAC imponáló győzelmet aratott Délfranciaországban

NAC—Deportivo Espagnol (Bordeaux) 4:1 (0:1)

Bordeauxból jelentik: A NAC francia turája során tegnap ismét imponáló győzelmet aratott, ezúttal Franciaország futballcsapatainak egyik legerősebb alakulata ellen. A spanyol játékosokból álló ellenfelet a NAC csak a második félidőben tudta megadásra készíteni, amikor is a váradí csapat döntő fölénybe került.

Az első félidőben a hazai csapatnak sikerült megszerezni a vezetést. A közönség tomboló lelkesedése mellett újra kezdetét veszi a játék, amelynek irányítását ezután a váradí csapat veszi át. Támadást-támadásra halmoz a váradí csapat, minden igyekezete oda irányul, hogy a félidőben még kiegyenlitsenek, de ez még sem sikerül, mert a bordeauxi csapat védelme hősiesen küzd — teljes sikerrel. Szünet után a váradí csatársor szemképrázátató játékot produkál, amelynek négy gól az eredménye. Ezen a mérkőzésen is bemutatta a NAC, hogy hogyan kell szép és eredményes játékot produkálni, amellyel a sovinstá hazai közön-

ség szimpátiáját is megnyerte.

Itt jegyezzük meg, hogy a Ripensia Hoksáriját nem tudta a NAC megkapni, hivatali elfoglaltsága miatt, ugyszintén Agnert sem. Most a NAC vezetősége a tura vezetőség kérésére elküldötte egyik képviselőjét Kolozsvárra Sferáért.

O Erdély—Bánát ökölvívő bajnokságok Kolozsváron. Kolozsvári jelentés szerint az országos ökölvívőbajnokságok Erdély—Bánát kerületi versenyeit vasárnap tartja meg Kolozsváron. A verseny párosítása már meg is történt, amelynek eredménye a következő: Bantamsúly: Jovanovici (Bánát)—Tatár (Kolozsvár). Könyvsúly: Tóth (Bánát)—Darolczy (Erdély). Welterstuly: Nánó (Bánát)—Pály (Erdély). Középsúly: Kun (Bánát)—Györky (Erdély).

O A Gradjanski vasárnap Budapesten játszik. Budapest labdarugó programján szerepel vasárnap a zágrábi Gradjanski—Ferencváros mérkőzés, amelyre a pesti csapat más klubtól kért erősítést, tekintve, hogy a Ferencváros legjobbjai Egyiptomban vannak túrán.

O Érdekes birkózó- és súlyemelő-versenyt rendez vasárnap délután az agilis Toldi Club, a Ferenc-téri iskola tornatermében lévő klubhelyiségében. Ugyanis a március 6-iki országos versenyt megelőzőleg, selejtező házi versenyt keretében meghívta a jónevű nagy-laki Soimi Sportklub kitünő gárdáját vendégszerelésre, miáltal sportszempontról érdekes és küzdelmekben gazdag versenynek lesz tanuja a birkózást kedvelő sportközönség. A versenyen a Toldi Club országos viszonylatban is kiváló gárdája indul, élükön Kondorossy és Buzás, Románia bajnokai, Antalffy, ki a los-angelesi olimpiászra készül, a súlyemelésben, dr. Pécsi és Hajas újabb rekordkísérletet jelentettek be, ebben a versenyszámban Kondorossy is revánsot akar venni a multkori feladása miatti legyőzetésért. A verseny pontosan 4 órakor kezdődik, annak megtekintése díjtalan. Vasárnap délelőtt 10 órakor, ugyancsak a tornateremben tartja 28-ik évi közgyűlését a Toldi.

Adakozzunk a munkanélkülieknek!

A Juhos-perben elkészült az új vádirat

Több tanúból vádlott lett — Február 25-én folytatják a tárgyalást Kolozsváron

Ma éjszaka néhány óráig Aradon tartózkodott Varjassy Lajos dr., aki — mint ismeretes — egyik szereplője a már hét év óta húzódo és oly nagy érdeklődést kiváltott Juhos-pörnek. Varjassy Lajos dr. még az éjszaka folyamán tovább utazott.

Itt írjuk meg egyébként, hogy kolozsvári tudósítónk jelentése szerint, a Juhos-per érdekes, új fázisba jutott. Most készült el Coliescu kolozsvári ügyész vádirata, amelyet már ki is kézbesítettek a vádlottaknak. A vádiratnak az az érdekessége, hogy abban, mint vádlottak, jórészt olyanok szerepelnek, akik nemrégiben még az ügy tanúi voltak és akikből a tárgyalás folyamán lettek vádlottak. Mint ismeretes, a Juhos-pörben száz milliós vagyont elpazarlásáról van szó és a monstre-ügyben eddig 24 vádlott és 140 tanu szerepel.

A most kikészített vádiratban 12 ügyész ismert nevű emberek ellen emel vádat. Így közokirathamisítás vádjával Meti Schim-

merling Pál dr. temesvári ügyvédet, dr. Obedian Pál volt liberális szenátort és a vádlottak között szerepel dr. Naschitz István temesvári ügyvéd, dr. Deutsch Arthur, a Magyar Általános Hitelbank ügyésze, Löbl Hugó, a Magyar Általános Hitelbank volt vezérigazgatója, Grossmann Sándor állami mérnök, Weisz és Weinberg, a Hermes Bank vezérigazgatói, Weisz Ernő rékási főszolgabíró, Müller Árpád, Müller Alajos és József, valamint Kolmann Anna. Az ügyben Varjassy Lajos dr. ellen az a vád, hogy megvesztegetett egy bucaresti-i inspektort. Legérdekesebb része azonban Coliescu ügyész vádiratának az, hogy vádat emel most már Juhosné ellen is, aki — a vád szerint — hozzájárult ahhoz, hogy a Juhos-árva vagyona semmivé váljon. A Juhos-ügy folytatódólag főtárgyalása e hó 25-én lesz a kolozsvári törvényszék előtt és azt általános érdeklődés előzi meg.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Fokozott román—magyar csereforgalom

Manoilescu Mihály nyilatkozata Budapesten — Weisz Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökgazdája ebédet adott a román delegáció tiszteletére

Budapestről jelentik: A közép-európai gazdasági konferenciára ma Budapestre érkezett Manoilescu Mihály volt román pénzügyminiszter, aki az újságíróknak a román-magyar kapcsolatokkal összefüggő kérdéseire kijelentette, hogy a konferencia sokkal szélesebb körű kapcsolatok és együttműködés érdekeit szolgálja és így különösebb mondanivalója nem lehet a feltett kérdésekre. — Itt szabadok vagyunk — mondotta Manoilescu — nem köt a politika, kimondhatjuk, amit akarunk. Össze kell fogni és a konferencia éppen az összefogás

eszméjét szolgálja. Értesülésem szerint — fejezte be a volt miniszter — tavasszal megindul a fokozott román-magyar gazdasági csereforgalom. Mindenesetre igen komolyan haladunk a közép-európai kooperáció gyakorlati megoldása felé.

Weisz Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökgazdája ebédet adott Manoilescu tiszteletére. Az ebéden megjelent Grigorcea budapesti román követ, Gatencu volt államtitkár és a magyar gazdaságpolitikai előkelőségek közül is igen sokan eljöttek élükön Gratz Gusztávval.

A kisiparosok is résztvesznek az aradvárosi közmunkákban

A kisiparosok memoranduma a város vezetőségéhez — Muresan főmérnök álláspontja —

Nyilvános árlejtés az aszfaltozási munkálatokra

Általános megdöbbenést keltett az Aradi Közlöny hiradása nyomán Aradváros interimár-bizottságának az a határozata, amelyben az aradi kisiparosok felebbezését fogadta a városi közmunkák kiadásának módját illetőleg. Amint emlékeztetés, Arad kisiparosai azt a rendszert kifogásolták, amely a város technikai ügyosztályának nyilvános pályázatain kapott lábra, minden követelésben az egyes városi középítkezéseknél a megbízást mindig egyetlen egy vállalkozóra bízták, amely vállalta a munkát és az ugyancsak pályázó kisiparosokkal szemben maga is mint munkaadó szerepelt. Arad kisiparosai rámutattak beadványukban arra a tényre, hogy ezáltal a város csupán csak megdrágítja a középítkezéseket és általában a közmunkákat, mert ha az egyes részletmunkákat a pályázatokon résztvevő kisiparosok külön-külön kapnák meg, ez sokkal kevesebb kiadással járna.

Az interimár-bizottság — amint emlékeztetés — hosszasan foglalkozott az aradi kisiparosok beadványával, amelyet felebbezés formájában az érdektelt kisiparosok eljuttattak a bucaresti központi revíziós-bizottsághoz is. A város technikai ügyosztályának vezetője, Muresan János főmérnök az iparosok beadványával szemben azokra a gyakorlati szempontokra mutatott rá, amelyek előnyösebbé teszik az eddigi rendszer fenntartását. Hangsúlyozta a felelősség kérdésének egyszerűbb voltát abban az esetben, ha a város csupán csak egy vállalkozóval szemben köt szerződést és csupán csak egy vállalkozótól szerződik a garanciákat. Az interimár-bizottság ezen az alapon nem is adott helyet az érdektelt aradi kisiparosok beadványának.

Radu Cornél dr. interimár-bizottsági elnök, aki ma reggel érkezett haza Bucurestiből, ezzel a kérdéssel kapcsolatban több érdekes és újabb fordulatot jelentő kijelentést tett az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— Az aradi kisiparosok beadványát illetőleg — mondotta Radu Cornél dr. — revízió alá kell vennünk legalább is részben az eddigi álláspontunkat. Ugy vélem, hogy egyes munkákat illetőleg igenis önálló szerepet kell engednünk az aradi kisiparosoknak a városi közmunkákban. Erre vonatkozólag az interimár-bizottság újabb határozata lesz természetesen az irányadó.

— Új rendszert vezetünk be a városi aszfaltozási munkálatok kiadásának eddigi rendszerében is — folytatta érdekes közléseit Radu dr. — Az eddigi rendszert feltétlenül meg kell változtatnunk a bucaresti-i központi árlejtési-bizottság intencióinak alapján, amelyek kizárják azt a lehetőséget, hogy az aradi aszfaltozási munkákat már négy-öt évre előre megválasszuk magunknak a tételben az egyes vállalkozó cégek. Az aszfaltozási munkálatokra

ezentúl egység-áron fogjuk kiadni nyilvános árlejtések útján: ami pedig az egyes uccák újra-aszfaltozási munkálatait illeti, amelyeknél jelentős nyersanyagot takarítanak meg a cégek a régi aszfalt beolvasztása után, minden egyes esetben új árlejtést fogunk kiírni. Ebben az ügyben is különben az interimár-bizottság fog dönteni már a közeljövőben.

A devizakorlátozások miatt árucseré alakul ki az országok között

Nem sok eredménnyel kecsegtetnek a budapesti tárgyalások — Magyarország és Ausztria kivánságai —

A kormány gazdasági bizottsága intenzíven dolgozik azoknak az új intézkedéseknek az előkészítésén, amelyekkel ellensúlyozni akarják a külföldi országok vám- és devizakorlátozó intézkedéseit. A bizottság azonban megvárja, hogy milyen eredménnyel fognak járni Cezar Popescunak, a kereskedelemügyi miniszterium államtitkárának budapesti és bécsi tárgyalásai, amelyek azt célozzák, hogy Magyarország és Ausztria enyhítsen korlátozó intézkedésein.

A tárgyalások azonban nagyon nehezen haladnak előre. A jelenlegi helyzet mellett Magyarországgal és Ausztriával szinte lehetetlen váltak az üzletkötések. Ezekben az országokban a devizakorlátozások annyira szűk korlátok között mozog, hogy a mi exportunk szinte egy esedékeség nélküli kényszerkölcsönre változik. Mi kifizetjük annak ellenértékét, amit importálunk, viszont a korlátozó intézkedések következtében nem kaphatjuk meg exportcikkünk ellenértékét. Ennek a helyzetnek megvalósításával akarnak véget vetni. Az eddigi tárgyalások azonban eredmény nélkül jártak.

Az említett két országgal szemben a mi kereskedelmi mérlegünk aktív. Ausztria és Románia között az árucseré aránya három az egyhez Románia javára. Ausztria ennek az állapotnak a megváltoztatását kéri. Romániának ugyanannyi exportot akar engedélyezni, mint amennyit Románia importál tőle. Magyarország még többet kér. Súlyos helyzetére hivatkozva annak a kérelmének adott kifejezést, hogy az árucseré aránya három az egyhez legyen. Magyarország javára. Ettől eltekintve, azok a feltételek, amelyekhez a két állam a clearing-egyezmény létrehozását köti, nem garantálják azt, hogy az itteni exportőrök rövid időn belül megkapják követeléseiket. Az eddigi ajánlatok szerint az exportőröknek járó összeget oly hosszú idő alatt amortizálnák, hogy követelésük utolsó részletéhez alig 10 év múlva jutnának hozzá. Akadály a clearing-rendszernek az is, hogy a kereskedők bizonyos mértékben

A kereskedők is a végrehajtások felfüggesztését kérik

Országos nagygyűlést tartanak Kolozsváron.

Kolozsvárról jelentik: A különböző gazdasági csoportok egyesülete — amelyben elsősorban a kereskedők és iparosok foglalnak helyet — elhatározta, hogy február 21-én, vasárnap délelőtt Kolozsváron az Iparkamara dísztermében országos nagygyűlést tart.

A nagygyűlésen követelni fogják a legélesebb módon állást foglalni a nagygyűlésen a penta fixa ellen és ugyanakkor követelni fogja a kincstári és magánadósságokra a türelmi idő törvényes bevezetését, azaz olyan kormányintézkedést, amely lehetővé teszi, hogy a fizetési kötelezettségek a mai lehetőségekhez és határidőn belül legyenek teljesítendők.

A nagygyűlésen követelni fogják a kormánytól, hogy a kereskedők és iparosok részére adjanak türelmi időt, ami alatt szüneteltetni kell az adóbehajtásokat, árveréseket, a folyamatban lévő bírói tárgyalásokat, mindaddig, amíg a gazdasági válság viharfelhői elvonulnak, a hitelélet megszilárdul általában a gazdasági élet nyugvópontjára. — A február 21-iki kolozsvári országos nagygyűlés iránt az egész ország kereskedői és iparosai köreiben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Visszavont kényszerjegyzési kérelem.** Az aradi törvényszék csődbíróságához a közelmúltban kényszerjegyzés iránti kérelmet nyújtott be Roth Márton pécskai kereskedő. Roth Márton ma újabb kérelmet adott be a csődbírósághoz, amelyben a kényszerjegyzés iránti kérelmét visszavonta, azzal az indokolással, hogy hitelezőivel sikerült magánaton kiegyezni.

idegenkednek a clearingtől, mivel a kompenzáció nélkül a modern kereskedelemnek minden alapvető. A clearing következtében az egyes államok közti kereskedelem egyszerű és korlátozott árucserévé változik, olyan árucserévé, amelyben a középkorban ismertek és amelyben Afrika belsejében még ma is gyakorolnak a vad törzsek. Az itteni kereskedelem most felfokozott figyelemmel tekint Cezar Popescu tárgyalásai elé, mivel remélik, hogy esetleg sikerül bizonyos könnyítéseket kieszközölnie.

— **Csőd egy kisjenői kereskedő ellen.** Az aradi törvényszék csődbíróságához az elmúlt hét folyamán három kérelem érkezett, amelyekben a csőd megnyitását kérték Freiberg Adolf kisjenői kereskedő ellen. A csődbíróság ma döntött a kérelmekre vonatkozólag és elrendelte a csőd megnyitását Freiberg Adolf ellen. Tömegmondóká dr. Costa Györgyöt nevezte ki a bíróság. Bejelentési határidő április 1., felszámolási határidő április 11., míg a csődtömeg-bizottság megalakulása április 15-én történik meg.

— **Negyvenöt kereset az iparhatóság előtt.** Aradváros iparhatósága előtt még mindig folynak azoknak az igénypereknek tárgyalásai, amelyeket az aradi Tricotage Textilgyár Rt. igazgatóságával szemben adtak be, az elmúlt év őszén, a vállalat elbocsájtott munkásai. A városi iparhatóság a mai napon újabb 45 keresetet tárgyalta le, fejenként 1000—1000 lejes felmondási összeget ítélve meg a felpereseknek. Jelenleg tehát 445 ezer lejt fizetett ki elbocsájtott munkásainak a Tricotage Textilgyár Rt. igazgatósága. A további igénypereknek tárgyalására is rövidesen sor kerül.

W szerkesztésért

STAUBER ISTVAN

felel.

RÁDIÓ KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

Hu'lámok világa

A rádió hullámai másodpercenként 300 ezer kilométer sebességgel terjednek tova a térben, ezt a tényt minőnyájan ismerjük, de gondol-e valaki rá, hogy mit is jelent ez valóban? Mennyi az a 300 ezer kilométer? Ha így foglalkozni kezdünk egy kissé a dologgal, akkor látjuk, hogy mennyire nincs fogalmunk róla. A föld kerülete körülbelül 40.000 kilométer, ezt az óriási távolságot az elektromos hullámok egy másodperc alatt 7,5-szer kerülnek meg.

Nem csoda, hogy a rádióhullám terjedésével összefüggő fogalmak is nehezen foghatók fel. Itt van például a rezgésszám. A rádióhullám rezgésszáma rendkívül nagy határok között változhat, tudjuk azt, hogy a rezgésszámmal osztva a terjedési sebességet, a hullám hosszát kapjuk; van rádióhullám 20 kilométeres hullámhosszal és van 5 milliméteressel. Az első rezgésszáma másodpercenként „alig” 15.000, de az utóbbi esetben 6.000.000.000! Ez igen nagy rezgésszámot, mozgást, anyaggal kapcsolatban lehetetlen elképzelni és valószínűleg ez is közrejátszott azon elgondoláshoz, miszerint az anyag legkisebb részei, az elektronok, nem is anyagi természetű részecskék, hanem rezgésjelenségek.

Hogy fogalmat alkothassunk magunknak az elektron nagyságáról, tudnunk kell, hogy már egy atom is ugyancsak kicsi, nagysága a milliommilliméterrel mérhető, vagyis pl. kétmilliommilliméteres atomból, tízmilliót sorba rakva, csak két milliméter hosszú vonalat kapunk. Az elektronok az atomoknak milliommilliméter részét teszik. Egy elektron átmérője 4 billiomilliméter, vagyis az előbbi hosszúsághoz két milliméterbe 500.000 millió elektron fér el.

Mindezek már némi tájékoztatást nyújthatnak az elektron nagyságáról, s méltán csodálkozhatunk a természet nagyszerűségén.

A végerősítő cső titerhelése. A rádiókészülék által leadott hangenergia, a készüléken alkalmazott végerősítő csőtől függ. Ha a hangereosséget egy bizonyos mértéken túl akarjuk fokozni, azt vesszük észre, hogy a kapott hang torz lesz. De mikor a torzítást már fülünkkel vesszük észre, az már elég nagymérvű. Műszerrel azonban a legkisebb torzítást, tulvezérlést is ki lehet mutatni. Ha van m. A. mérőnk, ezt egyszerűen az utolsó lámpa anódkörébe kapcsoljuk (vagyis a hangszóró vezetékbe). A műszer mutatója ki fog lengeni és a lámpa u. n. nyugalmi áramát mutatja. Mindaddig, míg a mutató nyugodtan áll, nyugodtak lehetünk, készülékünk torzításmentesen dolgozik. Egész kis mozgást még megengedhetünk. Akinek nincs milliampér-mérője, azt pótolhatja egy rendes polarizált wolt-mérővel is, amelynek segítségével mindenki megállapíthatja azt a maximális hangereót, amit készüléke még torzításmentesen ad vissza.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, FEBRUÁR 13.

Bucuresti. 13. Gramofon. 14. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 19.10. Rádiózenekar. 20.40. Gramofon. 21. Popovici mélyhegedűművész. 21.45. Katonazene. — Budapest. 10.15. A Postászenekar hangversenye. 1. Déli hangszóró. 1.05. Lakatos Flóris és cigányzenekarának hangversenye. 5. A „Rádióélet” gyermekjátékúrója. 6. „A modern gyermeksport”. Fodor István előadása. 6.30. Radosné-Bock Hilda bécsi dalokát énekel schrammeizene kísérettel. 8. A régi jó világ gramofonlemezei. 8.35. Felolvasás. 9.05. Előadás a Studióból: „A hazug” iráter. Irta: Faragó Sándor. Majd: Cigányzenekar. 11.45. Az Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. 11.20—12.30-ig a wien rádió számára Toll Árpád és Jancsi cigányzenekarának muzsikája. — Bécs. 11.30. Schick-zenekar. 14.45. Wagner: Siegfried, gramofon. 16.50. Gramofon. 18. Az 5. gyalogezred zenekara. 20. Tudósítás a leszerelési értekezletéről. Közvetítés Gombfól. 21.05. Népszerű hangverseny. 22.20. Rosé-vonósnégyes. 23.40. Toll Árpád és Jancsi cigányzenekara a budapesti Kovacsics-vendéglőből. — Belgrad. 12. Gramofon. 13.05. Könnyű zene. 13.35. Könnyű zene.

18. Könyv zene. 21. Mandrinó Miklós cselekművész. 22.10. Tarka-est. Utána: Jazz. — Berlin. 17.05. Szórakoztató zene. 20.10. Szórakoztató rádiózenekar. 21.30. Nagy kabaré. Utána: Dacho-Bal 1932; helyszíni közvetítés a Zooból. Alpár Gitta, Eggerth Márta, Paulsen Harald, stb. felléptével. — Brüsszel. 21. Lehár: Paganini című operettje. — Kassa. 12.30. Gramofon. 13.30. Rádiózenekar. 18.40. Gramofon. 19.30. Gramofon. — Langenberg. 18. Schultzs-dalok. 19.30. Finn zene, gramofon. 21. Vidám est. Majd: Szórakoztató zene, utána: Jazz. Milano. 17.40. Gramofon. 17.50. Tánczene. 22. Szimfonikus hangverseny. — Svájc Aleman adó. 16.30. Harmonika. 17. Tarka gramofon. 21.40. Népszerű est. Utána: Tánczene. — Varsó. 15.50. Gramofon. 18.35. Zongora.

VASÁRNAP, FEBRUÁR 14.

Bucuresti. 11.45. Egyházi énekkar. 12. Rádiózenekar. 13. Gramofon. 18. Marcu-zenekar: könnyű és román zene. 19.10. Marcu-zenekar. 20.40. Gramofon. 21. Rádiózenekar. — Budapest. 11. Ref. Istentisztelet. 12. Róm. kath. istentisztelet. Majd: Az Operaház tagjából alakult zenekar hangversenye. E hangverseny szünetében: Rádiókrónika. Elmondja: Papp Jenő. 3. Odeon gramofonhangverseny. 4.15. Rádió Szabad Egyetem. 5.15. Zenedélután Hubay Jenő dr. budai palotájából. 6.30. „Meg kell érteni a gyereket”. Irta és felolvassa: Zagon István. 7. Közvetítés az Andrássy-uti Színházból. „Ex-hercegrő”. Énekes vigjáték. 8.30. Egy óra könnyű zene. 9.45. Kunczest. 11. Az Ostende-kávészalon. jazz- és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 10.50. Kamarazene. 12. Wieni szimfonikusok. 13.15. A szimfonikusok szórakoztató hangversenye. 14.30. Taufenhayn-négyes. 19.50. Rotschild-négyes. 23. Pausperli-zenekar. — Belgrad. 12. Gramofon. 13.05. Cigányzene. 13.30. Rádiózenekar. 17. Cigányzene. 18. „A kis Floram” című operett. 20. Nemzeti dalok. 21.15. Az Abrasevics-kar hangversenye. 22.35. Csop zongoraművész. 23.35. Orosz cigánydalok. Utána: Jazz. Kassa. 19.20. Cseh népdalok. 19.40. Földes: Albert Magnus, a XII. század nagy kémikusa. — Milano. 17. Szórakoztató zene. 18.40. Tánczene. 20.10. Gramofon. 21.15. Könnyű zene. 22. Opera. — Prága. 8.30. Karlsbad-i reggeli hangverseny. 10. Pozsony. 11. Egyházi zene. 12. Ondrzsics-négyes. 13.05. Katonazene. 19. Német kamaradalkok. 20.30. Nápolyi dalok. 21. Filharmonikus vidám est. Utána: Cseh jazzművek két zongorára. — Róma. 18. Szimfonikus vagy kamarazene. — 20.30. Gramofon.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Let vastagabb betűvel 8. Hetve 10 Let. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Let. A vastagabb betűvel kiadott szavak a húszszorosát kérik. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olvasó apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válasszhatóval ellátott kérdésszövegre válaszolunk. Aláíratok leírás levelek továbbítására mert-letét postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

APRÓHIRDETÉSEKET ESTE 9 ÓRÁIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.

KIFUTÓ leányt azonnal felveszek. Salgóne bismányi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

LAKÁS.

KULÓBÉJARATU bútorozott szoba, 2 natelemberek, v. Szabadság-tér 12., esetleg teljes ellátással, nagyon olcsón kiadó. Érdeklődni a házfelügyelőnél. 481

V. SZABADSÁG-tér 10. sz. alatt egy 1 szobás a'covos, türdősobás, parkettás lakás, egy kétszobás modern lakás, egy egy uccai 3 szobás és egy egy udvari 3 szobás lakások kiadók. Érdeklődni: vált Szabadság-tér 15. alatt. 455

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny főkiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 800

KETSZOBÁ, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny főkiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

EGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: az Aradi Közlöny főkiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 200

KERESEK RENTES MODERN MAGAN-HAZAT bérbe két egymástól független három-háromszobás lakással, türdősobákkal és mellékhelyiségekkel, lehetőleg a belvárosban. Címeket „Modern magán-ház” jellegre az Aradi Közlöny kiadó-jába kérek.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás 16 téren kiadó. Cím az Aradi Közlöny főkiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 200

Elegánsan bútorozott szoba

lépcsőházi bejárattal, türdősoba használattal, esetleg teljes ellátással, március 1-re kiadó. Str. Horia (Széchenyi uca) 7., I. 460

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ZONGORÁK, vitrinek, antik komódok, asztalok, szekrények, tükrök, komplett szobaberendezések, értékes festmények, v. Manylámpák, függönyök, storek, gobelin képek, löszormatrac, Biedermayer szalonok, könyvek, falitáblák, külön kredenc, mini türök, ágyak, gyermekkosci, gyermekágy, jégzekrony, márványasztal, 6-os és 12-es alpacsa evőeszközök, gramofon, rádió, dísz tárgyak stb. eladók, SALGONÉ bismányi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

UJ ÜZLETBERENDEZÉS jótányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házszám nélkül.

YERRESEK megbízóim részére Zeiszlátesővel, ásványgyűjteményt, 12 személyes ezüst evőeszkűt és étkészítési service, ezüst kávék kanalak, gyári és keleti szőnyegeket, szeszlonokat, ezüst tárgyakat, értékes festményeket, vitrineket, antik órákat, antik komódokat, márkás porcellánokat, régi harangházakat, dísz tárgyakat, régi műtárgyakat, stb. stb. SALGONÉ bismányi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

ELLÁTÁS.

KET testvér, reggeli ebéd-vacsorát keres intelligens családnál, lehetőleg v. Szabadság-téren, esetleg lakással, Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában. 462

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában.

INGATLAN.

HAROMSZOBÁS magánházat, villany, vízvezetékekkel 150.000 Letig azonnali készpénzletéssel mellett megvételre keresek. Címeket az Aradi Közlöny kiadó-jába kérek. 100

KÜLÖNFÉLEK.

SIMASZÖRÜ, fekete-füli foxikutya elvezett, foxi nevre hallgat. Megtalálójára kerötk a v. Orozy-ucca 40. sz. alatt leadni, ahol szép jutalomban részesül. 458

HIRDESSEN

a 47 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST,

a Danaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTELE”.